

Pianissimo

Časopis pro klavírní pedagogy, studenty a příznivce klavírní hry
MC KKI HF JAMU 3. číslo / 3. ročník říjen 2017

METODIKA, ROZHOVORY, KURZY, ODBORNÉ STUDIE, KONCERTY, SEMINÁŘE, SOUTĚŽE, IMPROVIZACE,
VZPOMÍNKY, POMŮCKY, MATERIÁLY DO VÝUKY, POSTŘEHY, RECENZE A DALŠÍ ZAJÍMAVOSTI

Slovo na úvod	2
<i>Miroslava Raková</i>	

KATEDRA KLAVÍRNÍ INTERPRETACE

Jan Jiraský byl hostem Telefonotéky	3
<i>Miroslava Raková</i>	

Eugen Indjic inspiroval studenty brněnské JAMU	4
<i>Eliška Vomáčková</i>	

Aktivita pedagogů Katedry klavírní interpretace HF JAMU	5
--	---

METODICKÉ CENTRUM - KLAVÍR

Metodické centrum slavilo především hudbou	6
<i>Miroslava Raková</i>	

METODIKA A ODBORNÉ STUDIE

Vybrané klavírní cykly Bohuslava Martinů v instruktivní literatuře	8
<i>Petr Kašpar</i>	

Zajímavé závěrečné práce posluchačů MC	17
<i>Věra Chmelová</i>	

PŘEDNÁŠKA V MC

D. G. Türk: O umění přednesu	18
<i>Radka Hřeňová</i>	

RECENZE KNIH

Josef Alexandrovič Lhévinne: Základné princípy klavírnej hry	19
<i>Viktor Vojnovič</i>	

Bojová píseň tygří matky	20
<i>Radka Hajšelová</i>	

MATERIÁLY DO VÝUKY A POMŮCKY

Chytíš noty po prázdninách?	21
<i>Zuzana Hančilová</i>	

Materiály pro hru z listu ze skladatelské dílny Juraje Mašindy	22
<i>Miroslava Raková</i>	

IMPROVIZACE

HRAJEME SI PRO RADOST 2018	23
----------------------------------	----

ZAJÍMAVÝ POSLECH

Poklady z archivu Českého rozhlasu	23
<i>Petra Zíková</i>	

PROJEKTY ZUŠ

Hudebně výchovné projekty v ZUŠ Hranice	25
<i>redakce pp</i>	

NOTOVÁ PŘÍLOHA

L. Štůralová – V říši krále Hacafraka: Král Hacafrak, Strašidla v podhradí, Páv Tonda	27
<i>redakce pp</i>	

SEMINÁŘE

Soutěže v životě klavíristy a jeho pedagoga	33
<i>Věra Chmelová</i>	

Předškoláci u klavíru	33
<i>Jana Lišková Kvochová</i>	

SOUTĚŽE A PŘEHLÍDKY

Mezinárodní Nováková klavírní soutěž	34
<i>Miroslava Raková</i>	

PIANOFORTE PER TUTTI aneb klavír pro všechny. ...	36
<i>Lenka Ručková</i>	

POZVÁNKY

Univerzita třetího věku – program kurzu „BÁSNÍCI KLAVÍRU II“	37
---	----

PROPOZICE KLAVÍRNÍCH SOUTĚŽÍ

Beethovenovy Teplice 2018	39
---------------------------------	----

IT RUBRIKA PRO KLAVÍRISTY A KLAVÍRNÍ

PEDAGOGY <i>Štěpán Slavík</i>	39
--	----

AKTUALITA NA ZÁVĚR

Vítězem Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka se stal Pavel Zemen	43
<i>redakce pp</i>	

Slovo na úvod

Milí čtenáři Pianissima, vítám vás na stránkách nového čísla našeho klavírního časopisu.

V tomto roce došlo na půdě JAMU k souběhu dvou významných výročí. Spolu se 70. výročím vzniku Janáčkovy akademie múzických umění slavilo 25 let své existence i Metodické centrum. Oslavy vyvrcholily slavnostním setkáním v aule JAMU 17. června. Pojďte si s námi na stránkách Pianissima tento den krátce připomenout.

Klavírista a vedoucí Katedry klavírní interpretace doc. Jan Jiraský byl v červnu hostem pořadu Telefonotéka Českého rozhlasu. Přečtěte si o jeho životní a umělecké cestě.

Studentka oboru Hra na klavír KKI HF JAMU se s námi podělila o to, čím ji na masterclassech inspiroval světoznámý pianista Eugen Indjic.

Odborné přednášky v MC jsou tentokrát zastoupeny historickým tématem o Klavírní škole D. G. Türka, která je jedním z nejdůležitějších pramenů stylově poučené interpretace hudby klasicismu.

Na půdě MC vzniká velké množství zajímavých závěrečných prací. O těch loňských se dočtete v souhrnném článku Věry Chmelové. Bohužel kapacita našeho časopisu nestačí na to, abychom všechny představili v plném rozsahu. Základní seznámení s obsahem práce bude tedy doplněno možností vyhledat si v případě zájmu celou práci na webové stránce Pianissima. V tomto čísle uvádíme práci Jany Labašové na téma hudebně – výchovných projektů či zajímavou notovou sbírku mladé skladatelky Lenky Štůralové. Z předešlého čísla pokračuje 2. částí práce Petra Kašpara Vybrané klavírní cykly Bohuslava Martinů v instruktivní literatuře.

S žáky v ZUŠ můžeme na začátku školního roku zopakovat noty pomocí uvedeného „klavihrátkového“ listu z dílny Zuzany Hančilové nebo vyzkoušet notové materiály ke hře z listu Juraje Mašindy.

K prázdninám patří i dobré čtení a poslech rozhlasu. Paní Radka Hajšelová doporučuje čtenářům pěknou knihu o výchově, kterou přečetla během letních prázdnin, Petra Zíková zajímavý desetidílný rozhlasový pořad o Muziu Clementim. Viktor Vojnovič se přiklonil k odborné literatuře a napsal recenzi knihy Základné princípy klavírnej hry.

Na základě ohlasů na přednášku v MC zařazujeme do časopisu novou rubriku. Pan Štěpán Slavík nás bude na stránkách Pianissima pravidelně informovat o zajímavých IT aplikacích a programech, které je možno využít v praxi klavíristy a klavírního pedagoga.

Studenti KKI se zúčastnili během celého roku mnoha soutěží, na kterých získali krásná ocenění. Rádi bychom vás s těmito výsledky postupně seznámili. Tentokrát přinášíme článek o Mezinárodní Novákově klavírní soutěži.

V době uzávěrky časopisu probíhala na půdě JAMU významná Mezinárodní Janáčkova soutěž, po pěti letech v oboru Hra na klavír. Studenti KKI JAMU si vedli na této soutěži výborně, a proto jsme informace o výsledcích zařadili ještě aktuálně do tohoto čísla.

V Pianissimu se dále dočtete o uskutečněných klavírních seminářích, o soutěžním festivalu Pianoforte per tutti, nechybí pozvánka na improvizální přehlídku „Hrajeme si pro radost“, propozice soutěže Beethovenovy Teplice a informace o kurzu Univerzity třetího věku „Básníci klavíru II“.

Děkuji všem, kteří se podíleli na tvorbě tohoto čísla časopisu, a to i v čase svého volna během letních prázdnin. Všem klavírním pedagogům přeji jménem redakce časopisu úspěšný nový školní a akademický rok a doufám, že jim nové číslo Pianissima přinese na jeho počátku nové podněty a inspiraci.

Miroslava Raková

Jan Jiraský byl hostem Telefonotéky

Docent Jan Jiraský, klavírista a vedoucí Katedry klavírní interpretace Hudební fakulty JAMU v Brně, byl hostem Telefonotéky. Dopolední pořad vysílaný 9. června na stanici Vltava Českého rozhlasu připravil Jan Hlaváč.

Na úvod více než hodinového rozhovoru proloženého vstupy hostů a posluchačů stanice Vltava zazněla Janáčkova skladba Naše večery z klavírního cyklu Po zarostlém chodníčku (ukázka z CD Janáčkova díla nahraného Janem Jiraským autenticky na Janáčkův klavír).

Rodištěm Jana Jiraského je východočeské město Vysoké Mýto. Nepochází z hudební rodiny. V dětství byl obklopen převážně hudbou populární. Doma měli klavír, a tak na něj začal hrát. Podle jeho vlastních slov měl štěstí na pedagogy. Byli na něj hodní, proto se jeho vztah k hudbě vyvíjel harmonicky. Po maturitě na pardubické konzervatoři se rozhodl pro studium na JAMU v Brně. A tam působí dodnes v roli pedagoga a vedoucího Katedry klavírní interpretace.

Dle názoru autora pořadu Jana Hlaváče (rovněž absolventa JAMU) byl Jiraský již za svých studií na JAMU považován za výjimečného studenta a osobnost s obrovským talentem. Pořádal klavírní recitály, hrál kmenový klavírní repertoár. Jan Jiraský to takto nevnímal. Za klíčové považuje setkání s výraznou osobností klavírní pedagogiky profesorkou Alenou Vlasákovou, a to již na Konzervatoři v Pardubicích. Ta mu otevřela svět klasické hudby. Do té doby měl blíže spíše k jazzu, popu a rocku.

Na své studium na akademii má krásné vzpomínky, zejména na obrovskou vstřícnost pedagogů, na spoustu příležitostí ke hraní s filharmonií nebo na koncerty ve Vídni, v Grazu či v Rudolfinu.

Jako vedoucí KKI srovnává, že dnešní studenti takovou možnost koncertního uplatnění během studia nemají, nebo jen výjimečně. Festivaly jsou dnes otevřené celému světu a je zde nespočet nabídek světových pianistů, vítězů různých soutěží.

Došlo také k zásadní změně ve struktuře vysokoškolského studia – rozdělením na bakalářské a magisterské studium. Toto rozdělení dává více možností pro specializaci. Kromě koncertní činnosti se většina absolventů žije jako pedagogové, proto je součástí tříletého bakalářského studia i pedagogická průprava. V magisterském studiu si uchazeč o studium může vybrat ryze koncertní obor nebo obor Hra na klavír a klavírní pedagogika, který má širší zaměření. Na to navazuje studium doktorské, zabývající se jedním téma-

tem do hloubky.

V průběhu pořadu doc. Jiraský neopomenul zmínit i další významnou součást vzdělávání klavírních pedagogů – Metodické centrum, které rovněž spadá pod KKI. V letošním roce slaví 25 let své existence pod vedením zakladatelky prof. Aleny Vlasákové.

Krásná je vzpomínka Jana Jiraského na klavíristu Rudolfa Firkušného, který v 90. letech navštívil JAMU a při této příležitosti mu byl předán čestný titul Doctor honoris causa (z iniciativy tehdejší rektorky JAMU prof. Aleny Veselé). Na slavnostním předávání vystoupili Jan Jiraský a klavíristka Renata Ardaševová (dnes rovněž pedagožka JAMU). Jiraského interpretace Smetanovy skladby Macbeth a čarodějnice vedla až k pozvání k natáčení do vídeňského vydavatelství Musica, kde ještě jako student JAMU nahrál v roce 1995 své debutové CD Smetanových děl. Smetanova skladba Macbeth a čarodějnice zazněla v Telefonotéce jako další ukázka.

V programu Telefonotéky měl své místo milý a vzácný host – emeritní rektorka JAMU prof. Alena Veselá, se kterou pojí Jana Jiraského cenné vztahy z 90. let. Paní profesorce nejprve zodpověděl její zajímavý dotaz týkající se výhod či nevýhod absolutního sluchu pro klavíristy. Především jí však poděkoval za všechno, co udělala pro studenty JAMU, které dodnes podporuje a pravidelně chodí na jejich koncerty.

V rozhovoru nebylo možné opomenout vztah Jana Jiraského k Leoši Janáčkovi. Za to, že nebyl hned od počátku kladný, může událost z dětství, kdy ho rodiče vzali na operu Její pastorkyňa. Nezvyklé harmonie, které slyšel z jeviště, mu Janáčkovu hudbu na dlouhou dobu znelíbily. Důležitou roli ve vnímání jeho hudby později sehrála orchestrální rapsodie Taras Bulba, ve které ho okouzly fantastické harmonické

obraty. Odtud pak vedla cesta ke klavírním dílům. Janáček se stal také tématem jeho disertační práce.

V roce 2004 Jan Jiraský uskutečnil ve spolupráci s Českým rozhlasem unikátní projekt – nahrávku celého Janáčkovy díla na Janáčkův klavír značky Ehrbar z roku 1876, přímo v akustice a prostředí pracovny v domku Leoše Janáčka v Brně. Jan Jiraský vzpomíná na nezapomenutelnou atmosféru nelehkého natáčení, na originální zvuk nástroje, který má blízko ke zvuku cimbalu...

V průběhu Telefonotéky měli posluchači možnost slyšet ještě další ukázky interpretace Janáčkových skladeb v podání Jana Jiraského, a to část z klavírního cyklu Po zarostlém chodníčku s názvem Sýček neodletěl, 1. větu ze Sonáty 1. X. 1905 „Z ulice“ a na závěr celého pořadu 4. větu z Janáčkovy Concertina pro klavír a komorní ansámbl.

Celý obsah rozhovoru a především autenticitu mluveného slova lze těžko nahradit slovem psaným. V případě zájmu proto čtenářům vřele doporučuji vyslechnout celý záznam rozhovoru:

<https://vltava.rozhlas.cz/klavirista-jan-jirasky-vedouci-katedry-klavirni-interpretace-hf-jamu-5817067>

Miroslava Raková

Eugen Indjic inspiroval studenty brněnské JAMU

Téměř poslední dubnové dny byly pro posluchače Katedry klavírní interpretace Janáčkovy akademie múzických umění výjimečné. Do Brna zavítal francouzsko - americký klavírista Eugen Indjic. Jeho klavírní recitál složený výhradně z Chopinových děl zazněl 25. dubna v Besedním domě v rámci komorního cyklu Spolku přátel hudby. Následující celý den již trávil se studenty na Janáčkově akademii.

Tento světoznámý umělec ruského původu studoval klavír u Alexandra Borovského a u fenomenálního Arthura Rubinsteina, kompozici pak u Nadi Boulanger a Leona Kirchnera. Je znám jako laureát mnoha významných soutěží ve Varšavě, Leedsu, či Tel Avivu. Eugen Indjic je považován za jednu

Studentka JAMU Eliška Vomáčková na masterclassech Eugena Indjice

z největších pianistických osobností. Dodnes vystupuje na pódiiích nejvýznamnějších koncertních síní jako Carnegie Hall, Moskevská síň P. I. Čajkovského, Berlínská filharmonie a další. Ve svém repertoáru má převážně díla F. Chopina, R. Schumanna, S. Rachmaninova a S. Prokofjeva. Pozoruhodná je i jeho interpretace francouzských skladatelů, zvláště C. Debussyho. Jeho spjatost s francouzským prostředím se prostě nedá zapřít. O tom jsme se mohli přesvědčit také na brněnském koncertě, kde zahrál jako přídavek Debussyho Ohňostroj.

Koncert v Besedním domě byl jistě pro posluchače velmi okouzující a inspirativní. V první půlce zazněl výběr z Chopinových Mazurek a Sonáta b moll op. 35. Po přestávce jsme mohli slyšet Chopinovu Baladu g moll op. 23, dvě Impromptus a Scherzo b moll op. 32. V mistrově podání se stávala Chopinova hudba velkorysou a zvukově bohatou. Koncert měl oduševnělou atmosféru, díky níž jsme se my, zúčastnění klavíristé naší akademie, už těšili na následující den.

A jak bylo již zmíněno... hned druhý den ráno už jsme seděli v Aule Hudební fakulty Janáčkovy akademie a vítali

jsem Eugena Indjice. Masterclass probíhal celý den s polední přestávkou. Energie pana profesora se zdála nevyčerpatelná. Účinkující vždy vítal vstřícně a s velkým úsměvem. Na programu studentů byly převážně oblíbené „klavírní šlágry“. Nechyběly Chopinovy skladby, ale i vrcholná díla S. Rachmaninova, M. P. Musorgského nebo třeba Schubertova sonáta. Všechny rady byly velmi motivující. Týkaly se převážně stylovosti hry, práce s agogikou a otázek ohledně pulzace. Ale nad tím vším vládla hudební představa, kterou pan profesor naznačoval naprosto geniálně. Kouzla, která vytvářel u klavíru, musela každého inspirovat. Jeho hlavní záměr spočíval v navedení hráče k přirozenému frázování, převážně z pohledu harmonických vztahů v hudbě. Nechával si zahrát velké úseky skladeb, při ojedinělých výkonech skladbu ani nezastavil. Dokázal každý dobrý výkon velmi ocenit. Pro mne osobně byly nejkrásnější momenty, když mi nějaký hudební úsek pan profesor zahrál, a já jsem se ho pak snažila po něm opakovat a cítila jsem chuť hrát jinak, krásněji, ponořit se do hloubky hudební řeči a poslouchat se jakoby z dálky. Možná si my, co jsme ještě ve fázi studentských let, uvědomujeme, že ta správná cesta ke krás-

né hudbě je stejně nakonec jediná – ta, která vychází z nás, taková, kterou si sami vytvoříme a to je umění nejen Eugena Indjice, vést k osobitému hudebnímu projevu. A protože je Eugen Indjic velmi chápající člověk, tak vždy dokázal vytvořit takovou atmosféru, že každý odcházel s příjemným pocitem. Nastávala zde v mnoha případech moc milá kolegiální spolupráce. Nechyběl ani velmi svěží humor, a to hraní dodávalo určitý nadhled a uvolněnost. A musím ještě říci, že panu Indjicovi nechyběl úsměv na tváři ani na samém konci masterclassu, kdy se s námi mile rozloučil. Upřímně, pedagogika je náročná věc a většina z nás by byla už hodně vyčerpaná.

A co dodat? Vážme si takových příležitostí a těšme se na další!

Eliška Vomáčková

Autorka článku je studentkou 3. ročníku bakalářského studia oboru Hra na klavír na JAMU v Brně. Studuje ve třídě MgA. Heleny Weiser.

Aktivity pedagogů Katedry klavírní interpretace HF JAMU

květen 2017

28. 4. – 1. 5. 2017 Mezinárodní klavírní soutěž Petra Toperczera Košice 2017

prof. Alena Vlasáková – předsedkyně poroty
doc. Jan Jiraský, Ph.D. – člen poroty

16. 5. 2017 ZUŠ Jablonec nad Nisou - přednáška „Předškoláci u klavíru“

prof. Alena Vlasáková

27. 5. 2017 Klavírní soboty – Konzervatoř Brno

prof. Alena Vlasáková – přednáška „Výrazové prostředky baroka v klavírní třídě“
výukový seminář

červen 2017

9. 6. 2017 Český rozhlas Vltava – Telefonotéka
doc. Jan Jiraský, Ph.D.

23. 6. – 25. 6. 2017 PRAGUE JUNIOR NOTE 2017

MgA. Helena Weiser – člen poroty

červenec 2017

1. 7. – 9. 7. 2017 Letní mezinárodní hudební kurzy ZUŠ Turnov

MgA. Igor Ardašev

3. 7. – 13. 7. 2017 50. Mezinárodní mistrovské interpretační kurzy HF JAMU

prof. Alena Vlasáková
doc. Jan Jiraský, Ph.D.

27. 8. – 2. 9. 2017 Brněnské klavírní kurzy „Prázdninové rozehrávání“

prof. Alena Vlasáková - přednáška
Jan Jiraský - koncert „Janáček známý a neznámý“

srpen 2017

18. 8. – 25. 8. 2017 Klavírní kurzy Mikulov

MgA. Helena Weiser

METODICKÉ CENTRUM - KLAVÍR

Metodické centrum slavilo především hudbou

Akademický rok 2016/2017 byl rokem oslav 25 let trvání Metodického centra (dále MC) – klavír Katedry klavírní interpretace Hudební fakulty

ale i na několika koncertech. Podzimní koncert byl již tradičně věnován posluchačům konzervatoří, připravujících se na soutěž. Vzhledem k tomu,

doc. Jan Jiraský poděkoval prof. Aleně Vlasákové

JAMU. Jak se již v MC stalo zvykem, slavilo se po celý rok hlavně prací, a především hudbou. Mladí klavíristé měli možnost prezentovat své umění na pravidelné improvizační přehlídce,

že v loňském školním roce probíhala po třech letech postupová soutěž pro ZUŠ vyhlášená MŠMT pro obor klavír; vystoupili na třech jarních koncertech žáci, kteří se s úspěchem zúčastnili jed-

Metodické centrum - klavír
HF JAMU
25 let

notlivých kol soutěže. Jejich pedagogové, profesori konzervatoří či posluchači kurzů MC mohli po koncertech v následné diskuzi konfrontovat své názory na interpretaci s ostatními kolegy či pedagogy MC.

Klavírní hudba v podání pianistů širokého věkového rozpětí byla také nedílnou součástí setkání k 25. výročí založení MC, které proběhlo 17. června v aule HF JAMU.

Slavnostní den zahájila prof. Alena Vlasáková, zakladatelka a vedoucí MC. Ve svém proslovu vzpomínala, obeznámila posluchače se zajímavými informacemi a momenty ze čtvrtstoletí trvání Metodického centra a nastínila další perspektivu této vzdělávací instituce.

V letošním roce překročil počet absolventů MC hranici 700. Většinu posluchačů ze všech tří stupňů hudebního vzdělávání tvoří klavírní pedagogové z České republiky, podstatnou skupinou jsou učitelé ze Slovenské republiky. V MC studovali ale také pedagogové působící na Ukrajině, v Rusku, v Turecku, Japonsku, Maďarsku, Polsku či Bulharsku. Někteří z nich zakládají ve svých zemích instituce podobné MC.

Od počátku založení centra byla za velmi důležitou považována myšlenka, aby všichni studenti kurzů prošli praktickou hrou na klavír. Tuto myšlenku se podařilo zrealizovat, a to přesto, že nestudovali jen mladí lidé, ale i maminky velkých dětí, které se vraceli ke klavíru po letech. Všichni studenti prvního kurzu musí projít praktickou zkouškou ze hry na klavír. Zápis do dalších kurzů je podmíněn ukončením kurzu 1. Profesorka Vlasáková se domnívá, že právě díky tomu MC přežilo 25 let, že se o hudbě jen nemluví, ale prakticky se provozuje. Všichni jsou muzikanty, které spojuje společná láska ke klavíru, a je jedno, jestli se věnují interpretaci či pedagogice. Kdyby v učitelích tento vztah k nástroji nebyl, neměli by co dále předávat.

Po koncertě následovala sladká odměna

Vznik Metodického centra v roce 1992 umožnila a významně podpořila tehdejší rektorka JAMU (dnes emeritní rektorka) prof. Alena Veselá. Hned v prvním roce projevil zájem o studium 60 klavírních pedagogů (původně bylo počítáno pouze s kapacitou 30). Z podnětu klavírních pedagogů, kteří chtěli po ukončení dvouletého studia dále prohlubovat své nabyté vědomosti a dovednosti byl zřízen další čtyřsemestrální kurz, navazující na první. Podobně byly následně založeny i kurz 3 (tzv. otevřený) - pro pedagogy, kteří chtějí v MC studovat po neomezenou dobu a kurz 4, určený pro pedagogy hudebních gymnázií, středních a vyšších odborných škol a pedagogických fakult.

V průběhu pětadvacetileté existence se objevila spousta zajímavých programů. Obsáhlý byl například kurz povinného klavíru pro pedagogy konzervatoří a vysokých škol. Ve specializovaném kurzu se Metodické centrum věnovalo nevidomým a slabozrakým učitelům, absolventům Deylovy konzervatoře. Vznikla skupina pedagogů, kteří se zabývali problematikou výuky handicapovaných dětí, pro které kromě jiného vytvořili krásné pomůcky. Ve spolupráci s pedagogy základních škol a pedagogicko – psychologickými poradnami pomáhali dětem například

s Downovým syndromem, autismem, LMD. Metodické centrum se tak stalo institucí, jejíž pedagogové na jedné straně sbírají ocenění na celostátních i zahraničních soutěžích, ale zároveň také pomáhají potřebným zvyšovat kvalitu jejich života.

Období po roce 2000 bylo časem navazování nových kontaktů se světem, prohloubily se kontakty se zahraničím a bylo nutné se dohodovat, vyměnit si odborné poznatky. Z této potřeby vznikly v MC jazykové kurzy pro klavírní pedagogy.

Nejlepší vizitkou, že je tento typ vzdělávání zapotřebí, je zájem ze strany posluchačů. Metodické centrum má plány i do budoucna. Kromě jiného by chtělo i nadále v kurzech 3 a 4 udržet stávající systém, kdy sami studující dávají podněty, co ve svém vzdělávání potřebují, v jaké oblasti by potřebovali prohloubit své znalosti.

Po úvodním proslovu přešla paní profesorka Vlasáková k další části slavnostního dne, kterou bylo poděkování jednotlivým osobnostem, pedagogům i organizačním pracovníkům za jejich přínos k rozvoji MC. Jak sama podotkla, bylo daleko více těch, kteří pomáhali spoluzaložit centrum. Vzpomněla například již zesnulého profesora Sko-

vajsu či Vratislava Bělského, který věnoval MC krásnou práci o interpretaci barokní hudby.

Po předání pamětních listů a drobných dárků byla obdarována i paní profesorka, a to nejen krásnou květinou z rukou vedoucího KKI doc. Jana Jiraského, ale i jeho vřelým slovem: „To, co udělala paní profesorka za 25 let nejen pro Metodické centrum, ale pro celou českou klavírní pedagogiku, nelze vyvážit slovy.“ Standing ovation přítomných posluchačů vyjádřil více než výmluvně úctu a poděkování za její dlouholetou péči o klavírní pedagogy a jejich vzdělávání.

Dopolední program pokračoval Koncertem nejmladších klavíristů. Posluchači vyslechli výkony pianistů ve věku od pěti do deseti let - žáků přípravného až 4. ročníku základní umělecké školy (účinkující byli žáky posluchačů a pedagogů MC).

Na koncertě účinkovali tito žáci: **Hana Graffová** (PPNV) - pedagog: Mgr. V. Chmelová, Ph.D., **Amálie Vlčková** (PPNV) - pedagog: Mgr. V. Chmelová, Ph.D., **Veronika Strašáková** (PPNV2) - pedagog: BcA. Radka Hajšelová, **David Hřeňo** (PPHV) - pedagog: MgA. Radka Hřeňová, **Natali Shejbalová** (1. ročník

prof. Alena Vlasáková se loučí s absolventy magisterského studia

ZUŠ), pedagog: MgA. Pavlína Klokočnicková, **Lucie Janzová** (2. ročník ZUŠ) - pedagog: MgA. Dagmar Kupčíková, **Tereza Nikoletta Sommrová** (3. ročník ZUŠ) - pedagog: Mgr. V. Chmelová, Ph.D., Barbora Duníková (2. ročník ZUŠ) - pedagog: Šárka Dudová, **Nela Hrabínová** (3. ročník ZUŠ) - pedagog: MgA. Dagmar Kupčíková a **Jan Schulmeister** (4. ročník ZUŠ) - pedagog: BcA. Eva Zonová. Každý účinkující byl po svém vystoupení obdarován pamětním listem, drobným dárkem a kouskem sladkého dortu.

Přestávky v programu, který probíhal v aule JAMU, mohli účastníci využít

k prohlídce výstavy studijních materiálů a pomůcek či k nákupu hudebnin, notových materiálů nebo dárkových a upomínkových předmětů. Nedílnou součástí dne byla setkání, vzpomínky, diskuze s pedagogy spojené s příjemným občerstvením.

Od 13:00 pokračoval program Koncertem mladých klavíristů, opět žáků posluchačů a pedagogů MC. V první půlce programu se představili žáci 5. až 7. ročníku ZUŠ, jmenovitě: **Václav Vait** (5. ročník ZUŠ) - pedagog: Jitka Kučerová, **Anežka Polnická** (5. ročník ZUŠ) - pedagog: BcA. Taťána Zemenová, **Agáta Dusilová** (5. ročník ZUŠ) - pe-

dagog: BcA. Taťána Zemenová, **Jakub Koňárek** (6. ročník ZUŠ) - pedagog: MgA. Martin Fišl, **Julie Rajsiglová** (6. ročník ZUŠ) - pedagog: MgA. Dagmar Kupčíková, Jan Sehnal (7. ročník ZUŠ) - pedagog: Dagmar Muchová, **Veronika Kazdová** (7. ročník ZUŠ) - pedagog: Šárka Dudová, **Marek Ryšavý** (7. ročník ZUŠ) - pedagog: MgA. Martin Fišl. Druhá část patřila žákům II. stupně ZUŠ, kterými byli: **Eliška Růžičková** (1. ročník II. st. ZUŠ) - pedagog: MgA. Pavlína Klokočnicková, **Adam Braun** (1. ročník II. st. ZUŠ) - pedagog: Mgr. BcA. Miroslava Raková, **Jiří Hanáček** (4. ročník II. st. ZUŠ) - pedagog: MgA. Martin Fišl.

Program koncertu se nachýlil ke svému závěru a posluchače čekala ještě dvě klavírní čísla. S MC JAMU se svým vystoupením loučili dva absolventi magisterského studia Klavír a klavírní pedagogika a zároveň asistenti MC Dominik Gál a Pavla Marková.

Slavnostní den skončil. Nezbyvá, než popřát Metodickému centru do dalších let všechno nejlepší, a především mnoho nadšených a po vzdělání toužících klavírních pedagogů!

Miroslava Raková

METODIKA A ODBORNÉ STUDIE

Vybrané klavírní cykly Bohuslava Martinů v instruktivní literatuře (2. část - pokračování z minulého čísla)

Dalším oblíbeným i často využívaným souborem instruktivních skladeb, ze kterého lze vybírat pro stejnou cílovou skupinu studentů, je klavírní cyklus *Film en miniature* (*Film v miniatuře*). Všech šest skladeb tohoto cyklu Martinů zkomponoval roku 1925 (převážnou část v letních měsících, zbytek dokončil

v říjnu), kdy již celé dva roky působil v Paříži¹, pouze s občasnými, většinou 1 Do Paříže odešel Martinů r. 1923, původně jako student na tříměsíční stipendium, vedené francouzským skladatelem a pedagogem Albertem Rousselem; později se stává samostatnou skladatelskou osobností, jež pro své postupné uznání a uplatnění zůstává v tomto centru uměleckého dění následujících 17 let (do r. 1940).

prázdninovými pobyty v Poličce. Jedná se o významné tvůrčí období mnohých vlivů a inspirací tohoto evropského centra hudebního novátorství², jehož

2 Mezi tyto inspirační zdroje patřila nejen hudba A. Roussela, ale i mnohé z tvorby skladatelů „Pařížské šestky“. Taktéž výrazný vliv na Martinů měla působnost Igora Stravinského, především jeho scénická hudba. V době

toužil být součástí již od svých studií na pražské konzervatoři (1906 – 1910).

Klavírní cyklus *Film en miniature* se váže místem vzniku k oběma působišťům, tedy jak Paříži, tak i k Vysočině a Poličce. Dokladem toho jsou příписы k jednotlivým částem tohoto díla, kde Martinů v rukopisu uvedl: „*Paris Mac-Mahon*“ u Tanga (č. 1), u Scherza (č. 2) je poznámka autora nečitelná, č. 3 Ukolébavka (*Berceuse*) má přípis „*Belvedere. V Poličce 3. 10. 1925*“, č. 4 Valčík (*Valse*) je zakončen poznámkou „*Lucky vrch*“, k Chansonu (č. 5) připisuje „*Paris: Jardin du Luxembourg*“ a v č. 6 – Carillon další podtitul „*Rozmarná promenáda. Intermezzo - Carillon*“, který později vypouští, nahrazuje přípisem za skladbou „*Paris – Jardin de Plante*“.

Podobným způsobem později vypustil z původního názvu celého cyklu „*Film en miniature. Cestou*“ poslední slovo, jež vyškrtl jako nadbytečné. Ke změně došlo též, pokud jde o uspořádání jednotlivých skladeb při prvním vydání. Uvedená čísla vypovídají o jejich původně zamýšleném pořadí: 1. Tango, 2. Valčík, 3. Chanson, 4. Carillon, 5. Ukolébavka, 6. Scherzo.

Ve spojitosti klavírního cyklu srodným krajem skladatele lze uvést také dedikaci „*Fině*“, neboli Josefíně Tausikové³, přítelkyni, mj. též napomáhající mladému Martinů ve všeobecných záležitostech života a podporující ho v hudebních aktivitách.

Pokud se hovoří o veřejné dostupnosti tohoto díla, je třeba zmínit, že vyšlo v českých edicích, a to hned několikrát. První pokusy Martinů o vydání však směřovaly k vídeňské firmě Universal Edition, již byly zaslány r. 1927

vzniku klavírního cyklu lze konkrétněji popsat obecné tvůrčí tendence, jako odklon od impresionismu a silící potřeba vyjadřování neoklasicistními prostředky. V drobnějších, převážně klavírních dílech se objevují prvky národní hudby.

3 Josefína Tausiková (provd. Ganzová) pocházela z Hradce Králové a pobývala též na Vysočině, kde se společně shledávali. O tomto přátelství svědčí dochované dopisy Martinů, adresované Josefíně z let 1926 – 1929 (Muzeum české hudby v Praze).

dvě jeho klavírní díla, tedy krom *Film en miniature* také novější cyklus *Trois esquisses (Tři skici)*, ovšem ani v jednom případě nebylo skladateli vyhoveno.

Úspěch nadešel teprve o dva roky později, kdy s vřelým přijetím vydala *Film en miniature* pražská Hudební matice Umělecké besedy⁴. Tato společnost vyprodukovala celkem dvě vydání díla; poprvé roku 1929 a v roce 1949 s drobnými, spíše grafickými úpravami. Klavírní cyklus byl vydán taktéž v r. 1975 společností Supraphon, jejíž vydání, byť s malými odchylkami, respektuje původní zápis a prakticky shodnou podobu tisku s původním vydáním. Důslednějšího dodržení autografických údajů (např. původních artikulačních zmanének aj.) dosáhlo až vydání z r. 2004 v nakladatelství Bärenreiter Praha.

Svěží, moderní a mnohdy dětskému uchu přístupná hudba obsahuje jak symboly pařížského kulturního života, tak i prvky folklóru českomoravské domoviny. Nejen díky tomu nelze klavírní cyklus považovat za zcela jednotný po stylové stránce. U jednotlivých částí lze vyzorovat další vlivy, ať se již jedná o kompoziční techniky tehdejších skladatelů nebo multikulturní inspirace. Tato skutečnost může vést k přesvědčení, že každá skladba má představovat jeden obrázek či filmový výjev bez vzájemné souvislosti. Na druhou stranu je však jisté možné nalézt i společné kompoziční prvky, jako chromatické postupy, sekundové postupy v kvintakordech, častý výskyt kvart v tematických plochách, doprovodná ostinata apod.

Podobně jako u většiny uváděných skladeb v předešlé kapitole, ani zde Martinů nezapřel svůj zájem uplatnit

4 V tomto období znamenalo pro Martinů vydání jeho skladeb důležitý předpoklad pro vstupování jeho jména ve známost široké hudební veřejnosti. Sam autor se o svém prvním vydání zmiňuje v jednom z dopisů.

M. Šafránkovi z r. 1929: „Hudební matice se rozplývala a vydají ten „Film“ pro klavír, co tam leží asi čtyři roky, poslali za to tantiemy [!] 1000,- Kč...“

taneční momenty ve své tvorbě. Jedná se nejen o klasické či moderní tance, nýbrž také o baletní umění, jemuž se věnoval v této době jako skladatel i libretista (např. *Vzpouza* (1925); *Motýl, který dupal* (1926) ad.). V této souvislosti lze připustit, že inspirace fungovala i opačným způsobem, o čemž svědčí úprava klavírního *Film en miniature*, autorkou libreta a choreografie *Kuchyňské revue* Jarmilou Kröschlovou na baletní pantomimu (1927).

Z instruktivního hlediska lze klavírní cyklus vřele doporučit, zejména tehdy, pokud máme na mysli výběr jednotlivých skladeb. Provedení celého cyklu bývá obvykle úkolem pro studenty na vyšších vzdělávacích stupních či možná spíše pro metodicky zaměřené profesionální klavíristy. Vzhledem k tomu, že se již jedná většinou o hudbu mimo rámec tradičních, zvláště tonálních pravidel, je zapotřebí na tuto skutečnost žáka nejprve připravit, což znamená přispívat k jeho postupné zralosti, především formou zprostředkovávání poslechu této i jiné vhodné moderní hudby. Ať již vybereme jakoukoliv z částí, žák by neměl mít problém s jejím brzkým nastudováním, neboť je vždy snadno dostupná svým krátkým rozsahem, přehledným zápisem i dobře hratelnými technickými prvky. Rychlému přečtení napomáhá taktéž uplatnění častých ostinátních doprovodů.

3.1 Tango (č. 1)

Úvodní část klavírního cyklu, celou vystavěnou na ostinátním rytmu habanery, lze považovat za poměrně nápadnou, avšak vcelku nenáročnou taneční stylizaci. Velmi zjevný je především vliv *Habanery* z opery *Carmen* G. Bizeta, čemuž odpovídá zejména opakující se doprovodný rytmický motiv, částečně zde též Martinů uplatňuje prvek chromatických postupů, v případě této skladby ve dvouhlasých liniích tercií a sext. Rovněž používá střídání durového a mollového modelu, neboli malé a velké tercie vzhledem k pomyslnému základnímu stupni (d). Předznamenání uvádí jednokřížkové, což

v tomto případě neznamena označení tóniny, ale zřetelnější způsob upozornění právě na tento jev. Melodika svými postupy navozuje dojem poněkud exotického charakteru.

Zmíněný ostinátní rytmus doprovodu slouží jako stmelující prostředek, propojující jednotlivé díly formy A-B-A, přičemž závěrečný díl A není doslovnou reprízou úvodního dílu. Celý díl A zpracovává hlavní téma, celistvě znějící na začátku skladby i reprízy v původním tempu Tanga, dále přechází do úseku *Poco meno*, který oblast hlavního tématu uzavírá. Střední díl B se navrácí k původnímu tempu.

Otázku tempového pojetí této skladby zahrnuje též i její interpretační problematika. Volba základního tempa se zcela zřejmě dotýká posluchačských zkušeností žáka s tímto tancem všeobecně, a to pro jeho představu, která tak musí být náležitě zafixována. Tematický materiál však umožňuje nevelké, ale jisté odchylky od tempa nasazeného v úvodu, vlastně jsou i od autora v textu požadovány. Provedení těchto změn je dobré promyslet, například uvedené *Poco meno* se obvykle nehrává v náhlém zlomu do pomalejšího pohybu, nýbrž jeho pozvolná příprava v průběhu dvou předcházejících taktů vyznívá mnohem taktičtěji. Dále může interpret podpořit větší výrazovou dramatickostí přiměřeným narychlením šestnáctinových motivů v taktech č. 8 a č. 11 (viz obr. 11), nebo naopak nepřiliš nápadně zvolnit v místech výrazově tajemnějších, klidnějších (např. vždy před koncem obou dílů A).

Proměnám ve střídavých výrazových momentech dramatickosti a tajemnosti poslouží i pestřejší pedalizace, při všeobecné tendenci jejího skromnějšího využití v hlavním tématu, naopak v plochách *Poco meno* a středním dílu (*Dolce, espressivo dolce*) lze pedalizovat více. Vzhledem k doprovodnému motivu se obvykle první doba pedalizuje a na druhé době osminová staccata znějí bez pedálu, což však platí takto jednoduše jen v taktech, kde je v melodii dlouhá hodnota na první

době. V ostatních případech se musí pedál přizpůsobit melodii a následně i proměnlivému charakteru v průběhu skladby.

zují velmi nenápadně, což je dosaženo vložením krátkých spojovacích oddílů, obsahujících shodné rytmické prvky s doprovody tematických ploch,

obr. 11 (Takty č. 1 - 20)

Pestrá rytmická struktura si žádá jistotu a přesvědčivost provedení při současném zachování tanečního rámce celého kusu. Zejména k tomu by se mělo přihlížet při zařazení této skladby do instruktivního repertoáru žáka.

3.2 Scherzo (č. 2)

Svěží, progresivně laděná část Scherzo tvoří jeden z hlavních jiskřivých a efektních momentů celého cyklického klavírního díla. Zde se již jedná o hudbu nejen obsahující novátorské autorovy prvky, ale i svou koncepcí sestávající ze „stavebních kamenů“ typického osobitého stylu Martinů. Tento styl však v této době vychází zejména z inspirace hudbou Stravinského, především jeho balety. Témata v duchu lidových nápěvků nesoucí prostou melodii jsou vyplňujícím obsahem racionální neoklasické konstrukce. Rytmická struktura spolu s živelnou a proměnlivou metrickou pulzací tvoří hlavní výrazový prostředek. Příznačná je zde větší prokomponovanost motivického i doprovodného materiálu, s čímž pochopitelně souvisí i forma tohoto kusu.

Její jednotlivé díly, seřazené do schématu A-B-A-B-A, na sebe nava-

závané jsou těmito vsuvkami svazovány. Ve skladbě se objevují dvě témata, přičemž úvodní téma nastupuje od 4. taktu, po krátkém přípravném dílu a ve své základní podobě v oktávách obohacených o sekundy a tercie zazní v průběhu Scherza celkem třikrát. Druhé téma má jednohlasou podobu, zaznívá čtyřikrát během skladby, každé však s nějakou změnou, nejčastěji v doprovodu. Obě témata se většinou vzájemně střídají podobně jako díly A, B, často však zaznívají v rámci jednoho dílu dvakrát po sobě s obměnou⁵. Mezi nejčastější změny patří tóninové přechody, způsoby doprovodu, zkracování nebo jiné varianty práce s tématem. Po posledním dílu A následuje Coda, která zahrnuje kromě jiného i změnu tempa z původního Allegretta na Poco Vivo, čímž přispívá k závěrečné gradaci skladby.

⁵ V prvním dílu A se objevuje úvodní téma nejprve v oktávách, dále hned navazuje druhé jeho znění v kvintakordech a terciích. V druhém dílu A zazní jeho základní oktávová podoba pouze jednou, třetí díl A zahrnuje jeho polohově posunutou variantu, která je vlastně přípravou ke třetímu zaznění tohoto tématu v základní podobě. První díl B obsahuje první znění druhého tématu ve Fis dur, pro druhé znění volí autor změnu tóniny. Podobně je tomu i v druhém dílu B, kde je taktéž dvojí znění (vždy s jiným doprovodem), navíc toto téma přechází do partu levé ruky.

Pokud se mluví o tomto Scherzu ve smyslu volby instruktivního klavírního materiálu, je možno ho považovat za velmi přínosné, neboť kvalitně připravuje na mnohé interpretační specifika hudby Martinů. Již při nastudování této skladby by se měla věnovat pozornost častým změnám v taktech, které záměrně narušují pravidelný metrický puls. Jedná se zejména o díl B, kde jsou obě pětiktaktové periody jeho druhého té-

rytmická, lehce znějící staccata. Jakkoliv je rytmická přesnost důležitá (nejen v tomto úseku), jednohlasá melodie si žádá přirozený a prostý lidový projev (nikoliv strojovou dikci), kdy například přezpívání jednotlivých motivů by mělo dovést žáka k jejich správnému frázování. Také i další upozornění se týká druhého tématu, tentokrát však z druhého dílu B: sekundové souzvu-ky v osminách s akcenty tvořícími ne-

nácvik partů můžeme použít i u předchozí zmínky o nezávislosti přesného rytmu a přirozenosti tématu.

Ve fázi studia, kdy pracujeme na jednotlivých detailech, pohlédme ještě závčas v pomalém tempu artikulaci na opakovaných doprovodných motivech. Zvláště pak pozor na prodlužování legatového obloučku ze dvojice šestnáctin až ke spodní basové notě, která má znít jako osamocené staccato (obr. 14; takty č. 1-10). Vyplatí se investovat úsilí tímto směrem, neboť lehkost a křehkost Scherza vytvoří již u žáků velmi profesionální dojem z jejich interpretace. V konečné fázi, kdy je skladba hrána v předepsaném tempu, není nutné a vlastně ani žádoucí, aby tento detail žák při hře kontroloval.

Celkově lze u interpretace podtrhnout vystižení charakteru skladby, tedy nutnost dosažení schopnosti ji podat s lehkostí a vtípem.

3.3 Ukolébavka (Berceuse) (č. 3)

S předchozí skladbou svým tempem i charakterem kontrastní Ukolébavka naplňuje, vzhledem ke svému názvu, očekávané hudební dění. Pomalý, houpavý pohyb v převažujících slabých dynamikách nalezneme na mnoha místech celé skladby. Martinů se zde poprvé nachází v poloze nabízející možnost vyjádření své lyriky, spočívající v hluboké, avšak prosté lidskosti. Podobné polohy uplatňuje později ve své tvorbě např. v některých volných větách sonátových cyklů nebo sonatínách.

Z hlediska formy lze skladbu rozčlenit na tři díly, mající vzájemné sestavení A-A'-B, při čemž každý z těchto dílů obsahuje více hudebních myšlenek. Oba díly A zahrnují jak hlavní, tak i vedlejší téma, na které je dále napojen krátký recitativ. Hlavní téma, zapsané v nepříliš přiznávané tónině g moll (užití prázdných kvint) a vystalyfonní hrou, tedy nejen dynamicky nebo artikulacně odlišených hlasových linek, ale i hrou materiálů s časovým překrýváním frází dvou hlasů.

obr. 12 (Takty č. 16 - 29)

obr. 13 (Takty č. 55 - 60)

obr. 14 (Takty č. 1 - 10)

matu zapsány do 2/4 taktu s výjimkou posledního taktu (3/8), který posouvá příznávkový doprovod z původně lehkých dob na těžké doby (obr. 12; takty č. 16-29). Podobnou funkci má i 5/8 takt ve druhém znění tohoto tématu.

Přestože se umístění osminových příznávek v taktu změní, neměl by se však měnit jejich charakter, tedy velmi

pravidelný zvýrazněný rytmus vytváří jisté riziko vzniku současných akcentů v melodii (obr. 13; takty č. 55-60).

Ubránit se tomuto nežádoucímu jevu lze důkladnou přípravou jednotlivých partů, tedy častějšími návraty ke hře zvlášť každou rukou⁶. Dělení

⁶ Ani tehdy však není melodické téma mimo ohrožení. Velkou devízou v tomto případě je, pokud má již žák zkušenosti s pokročilejší po-

věné na prodlevě basu, začíná zdánlivě pochodovým krácejícím pohybem ve čtvrtových notách, avšak při označení *Dolce* a nadpisu *Ukolébavka* by mělo připomínat pochod jen velmi vzdáleně. Postupně se přidávající osminový pohyb ještě více dotváří tento spíše podmanivý charakter. V závěru tématu dochází k modulaci přes dominantní sekundakord ze subdominanty v paralelní tónině (B dur), čímž tedy přecházíme do tóniny es moll, v níž zaznívá vedlejší téma. Jeho znění je poněkud zpěvnější; osminovým pohybem v partu levé ruky autor dosáhl dokonalého napojení na rozvíjející se první hudební myšlenku. Následuje třítaktový recitativ mající přímo ryzí podobu části nějaké uspávající písničky či říkadla.

Druhý díl (A') zpracovává stejná témata v mírně rychlejším tempu při zahuštění faktury zdvojením do oktáv, dynamika však zůstává stejná. Recitativ zde však jakoby pokračuje a mění se v dokončený popěvek. Další modulaci v jeho průběhu je připraven díl B (c moll), který do značné míry vychází z dosud použitého hudebního materiálu, ale taktéž i představuje další (závěrečné) téma ve vícehlasé chorálně-sborové sazbě. Téma připravuje vrchol celé skladby, z něhož se vzápětí sestupuje, a s ubývajícím zvukem se navracíme opět ke kolébavému charakteru. V posledních šesti taktech zaznívá již známý recitativ v augmentaci, jež přispívá k úplnému závěrečnému zklidnění.

Ač nepatří tato část k technicky nejnáročnějším kusům v rámci celého cyklu, nelze ji rozhodně považovat za jednoduchou. Je zřejmé, že těžiště obtížnosti spočívá ve výrazu. Především je třeba pro její přesvědčivou interpretaci určitá mentální zralost žáka, tedy jeho pochopení hudebního obsahu.

Dále se již jedná o problematiku samotné techniky hry, kde svou zásadní roli hraje pedalizace. Základ ke zvládnutí této úlohy tvoří schopnost pedalizovat sluchem, nikoliv pouze dle značek. Ostatně všeobecně se pedalizuje mnohem více u všech těchto částí, než jak je psáno v notách (v edici

Bärenreiter je pedálové značení z autografu zachováno). V úvodu skladby se

obr. 15 (Taky č. 28, 29)

obr. 16 (Taky č. 47 - 50)

obr. 17 (Taky č. 1 - 9)

nabízí měnit pedál po čtvrtových hodnotách, jakmile však započne osminový pohyb, vyskytne se nutnost pracovat s pedálem mnohem citlivěji. Houpavé odtahy u vedlejšího tématu a v recitativu můžeme za dobrých akustických podmínek pedalizovat na první ze dvojice legátem spojených čtvrtových not, v případě odtahu dvojic čtvrtových a osminových not, je nutno brát pedál pouze na čtvrtovou a s osminovou pouštět.

Kombinaci problematiky kvalitního pedálového legata a přesnosti úhozové, v situaci s náročnými hmatovými posuny, musí interpret řešit v úseku vedlejšího tématu dílu A', zvláště v taktu č. 29, kde k druhému hlasu v protipohybu přibývá v partu levé ruky navíc zdvojený bas do oktávy (viz obr. 15).

Určitou obtíž zde představují i oktávy s přidanou tercií v pravé ruce, při snaze o jejich kvalitní zvukové napojení.

Před závěrem skladby (v taktech č. 49 a 50) se objevuje překrývání odtahů se zadrženým tónem v prodlevě. Přípravu tohoto místa je dobré rozfázovat,

tedy využít jak hru každou rukou zvlášť, tak i hru dohromady, například nejprve bez prodlevy a teprve poté doplnit všechny hlasy. Vypomoci si může interpret i střídáním souhry odlišných dynamik v jednotlivých rukách (pravá – forte, levá – piano; na další době: pravá – piano, levá – forte atd.).

3.4 Valčík (Valse) (č. 4)

Jak již bylo několikrát zmíněno, autorovy inspirace v tanci a v taneční hudbě se v jeho (zvláště drobnější) tvorbě projevují velmi významně. Jestliže se hovořilo o baletním umění a vzájemném ovlivňování baletu a hudby, pak je možno v tomto smyslu představit další část s názvem Valčík. Tato skladba, jež vznikla v Poličce, vlastně tak trochu symbolicky slučuje podněty domácí i pařížské, přihlédneme-li se ke

humorný, zároveň taneční charakter. Naopak vedlejší téma vyžaduje více působu, kdy triola na třetí době by měla vést k citění horizontálního zhoupnutí v tanci na jednu či druhou stranu (viz obr. 19). Toto citění se týká vlastně správné interpretace valčíku všeobecně. Střední díl též zahrnuje problém technického typu, kterým je triolová pasáž v levé ruce, jež následně přebírá pravá ruka v postupném crescendo (viz obr. 20). Na tomto místě bude zájisté interpret usilovat o dokonalé na-

odtud vychází již zmíněný přípis „Paris: Jardin du Luxembourg“.

Lucemburská zahrada je oázou klidu v srdci Paříže. Proto i u Bohuslava Martinů zaujímala zvláštní místo v jeho srdci, což je patrné právě na této skladbě. Jedná se o krátký hudební kus mající líbezný charakter, nikterak nepřekračující rozsah umělé písně. Z hlediska vyšších formálních celků, jej lze považovat za jakési přemostění, jež spojuje předchozí i ná-

u č. 1 Tango), nebo sekundové postupy kvintakordů patří též k typickým prvkům.

Skladba sestává ze dvou dílů (A-B), přičemž první díl je zapsán v tónině D dur a má předepsán 6/8 takt. V jeho úvodu zní hlavní téma, začínající výrazným motivem (a, h, d1, a1)⁹, který je v tomto Chansonu příznačný a tvoří důležitou výstavbovou složku. Uvedený 6/8 takt pomáhá dodávat tomuto tématu a vlastně i celému dílu A půvabný, mírně kolébavý charakter. V průběhu dílu je téma zakomponováno celkem dvakrát, kdy jeho druhé znění se téměř doslovně opakuje. Druhým dílem skladba přechází do tóniny G dur a celého (4/4) taktu. Uvedená změna tempa v zápise z Allegro moderato na Moderato je pouze zdánlivá, neboť délka čtvrtových not zde odpovídá délce čtvrtových not s tečkou u předchozího dílu. Tento druhý díl B zpracovává na svém začátku nové, poněkud zpěvnější a tradičněji pojaté téma, vystavené na

obr. 21 (Taky č. 1 - 13)

vázání, a to jak ve zvuku, tak i v tempu, aby posluchač moment napojení pravé ruky nerozpoznal. Ostatní technické problémy na této skladbě nevyžadují většího úsilí v přípravě studenta.

3.5 Chanson (č. 5)

Chanson⁸ byl dokončen ve Francii,

8 Původní forma Chansonu vznikla v 16. století ve Francii jako protějšek italského madrigalu (světská píseň s častou milostnou tematikou). Prvním typem renesančního chansonu byla populární satirická píseň – Vaudeville, později se tento žánr uplatňoval ve formě air (air de Cour). Za hlavního představitele francouzské chansonové školy lze považovat Clementa Janequina, autora cca 300 čtyřhlasých chansonů. Moderní chanson má taktéž francouzský původ, zde se již jedná o zábavní formu hudby, provozovanou od 19. století v pařížských kabaretech. Tyto písně obsahovaly mnohdy velmi hodnotné poetické texty. Francouzský chanson se výrazněji proslavil až ve 20. století zásluhou jeho nejvýznamnějších interpretů, mezi které patřila například zpěvačka a herečka Edith Piaf; zpěvák, písničkář a textař Charles Aznavour; skladatel a zpěvák Jacques Brel ad. Od 30. let 20. století lze sledovat vývoj chansonu (šansonu) taktéž v Čechách. Zde býval součástí programu pražského kabaretu Červená sedma, kde působila celá řada významných osobností (Karel Hašler, R. A. Dvorský, Eman Fiala a mnoho dalších). (Za zmínku stojí i skutečnost, že pro tento kabaret napsal také

obr. 22 (Taky č. 38 - 41)

sledující část klavírního cyklu (čemuž odpovídá původní autorovo i pozdější vydané uspořádání těchto částí) tedy plní vlastně funkci intermezza. Svědčí o tom jak vstupní (D dur, stejnojmenná tónina předchozího valčíku), tak uzavírající tónina (G dur), závěrečné zrychlení tempa, taktéž i metrika výborně navazuje a předznamenává další část (Carillon). Mezi ostatními zajímavostmi z hlediska kompozice můžeme sledovat například střídání modelu dur-moll v melodice (podobně jako Bohuslav Martinů své „Tři písně pro Červenou sedmu“ v roce 1921.) Za nejznámější představitelku českého chansonu druhé poloviny 20. století lze do dnešna považovat zpěvačku Hanu Hegerovou.

čtvrtové pulzaci. V závěru dílu se autor opět vrací k hlavnímu tématu, které zapsal v rámci zmíněného 4/4 taktu. Rytmus počátečního motivu (hlavy tématu) se zde tedy skládá z osminové trioly a čtvrtové noty. Po doznění tématu následuje Coda, kde jsou tyto motivy skládány kánonicky na sebe a vytvářejí celý triolový řetězec. Z toho lze usoudit, že se jedná o tematickou Codu.

Dotkneme-li se interpretační problematiky, nebude zřejmě sporu o tom, 9 Tento melodický postup obsahuje i úvodní díl první části z klavírního cyklu „Jaro v zahradě“. Téma má zde toccatovou podobu, vyplní opakovaných motivů ze zmíněným postupem zde však netvoří hlavní obrysovou melodii.

že z hlediska techniky hry nenarazí klavírista na žádné větší obtíže, nicméně úplné podcenění Chansonu v tomto smyslu však rozhodně na místě není. Opět zde nepostačuje pouze technická způsobilost žáka, určitý nadhled a porozumění poetice takovéto hudby jsou teprve jeho správnými předpoklady.

Nabízí se připomínka ohledně způsobu frázování, které by, při nasazování na poslední době a následném mírném vylehčení prvních dob v některých taktech, mohlo více odpovídat francouzskému hudebnímu cítění. Tento jev znázorňuje i notový zápis svou artikulací, kde legatový oblouček vede od poslední osminy v taktu k první době následujícího taktu (např. v taktech č. 4, 5 - viz obrázek 21). Ve snaze o zvukově dokonalejší projev se jistě bude interpret zabývat pedalizací, která vychází poměrně schůdně při opakované aplikaci pedálu na první půli 6/8 taktu v dílu A, ne tedy však tam, kde figurují osminová staccata. V druhém tématu (díl B) se nabízí pedalizovat nejprve po čtvrtových hodnotách, dále pouze na první a třetí dobu ve 4/4 taktu. Také i závěrečná Coda vyžaduje představu dokonalého zvuku v navázání jednotlivých (v tomto případě triolových) motivů, s čímž souvisí pochopitelně určitá technická průprava žáka. Musí být zde připraven natolik, aby mohl realizovat obě požadované složky gradace, tedy jak předepsané crescendo, tak i postupné accelerando (obr. 22).

V repertoáru žáka lze skladbu použít buď samostatně, nebo i ve spojení s některou jinou částí Film en miniature. Zajímavou alternativou pro pokročilejší studenty může být i výběr částí 4., 5., 6., jenž tvoří rovnou polovinu klavírního cyklu.

3.6 Carillon (č. 6)

Skladba Carillon, která se po pozdější úvaze před prvním vydáním¹⁰ stala

¹⁰ Carillon vznikl jako druhá skladba, tedy hned po úvodním Tangu. O prvním autorově rozhodnutí jejího zařazení v tomto cyklu byla již zmínka v kapitole 3., kde měl Carillon figurovat jako čtvrtá část. K následné a zároveň definitivní změně pořadí došlo před prvním

obr. 23 (Takty č. 1 - 12)

obr. 24 (Takty č. 16 - 21)

závěrečnou částí tohoto cyklického díla, vytváří svým veselým, hravým charakterem líbivý posluchačský efekt, podobný posledním rychlým větám sonátových cyklů. Její francouzský název znamená v českém překladu zvonohra či zvonkohra. (Jedná se o zvláštní bicí hudební nástroj, konstruovaný se systémem zvonů a táhel, ovládaných od klaviatury buďto mechanicky, nebo v současnosti za použití pneumatického či elektronického systému. Zvonkohry bývají umístěny nejčastěji ve věžích kostelů, přičemž v Česku nemají velkou tradici, spíše v západní Evropě. Právě vydáním, není však známo, jedná-li se v tomto případě o rozhodnutí autora či vydavatele.

proto bývá označována například známá pražská loretánská zvonkohra za zcela unikátní, neboť je jednou z mála historicky původních.) V obsahu hudby této části bychom mohli tedy hledat souvislosti, ať již přímo s rozezníváním tohoto nástroje, nebo snad možná alespoň s atmosférou odpočinku a odreagováním v příjemných prostorách městských parků či lázeňských promenád. Z této hudby lze cítit dětinskou hravost, rozmarnost, uvolnění, ale i zamyšlení, rozjímání duševně naplněného, zralého člověka s pokorným srdcem. Jde vlastně o stěžejní myšlenky autora pohledu na život a lidství, jenž zachytil ve svém celém odkazu.

obr. 25 (Takty č. 22 - 35)

Z hlediska hudebních prostředků zde Martinů užívá po stránce tonality tradičnějších principů, než je tomu u předchozích částí. Novátorským prvkem však zůstává jeho, svými proměnami typické, vtipné rytmické členění, čemuž opět i zde pomáhá různorodá akcentace¹¹. Zcela zjevné jsou zde varianty práce s ostinátními doprovody, kterých je zde celá pestrá škála, avšak často mají vzájemně společný základ, a to nejen harmonický. Ve všech případech se jedná o poměrně jednoduché kompoziční principy doprovázení.

Stejně tak jako tonální složka, tak i forma skladby splňuje tradiční a přehledný řád, zachovávající schéma dělení A-B-A, kdy opět repríza není doslovná. Úvod tvoří první dva takty tematické introdukce, vypracované na způsob kánonu. Na ní velmi nenápadně navazuje mezivěta, složená z šestnáctinových motivů typických pro hlavní téma. Po mezivětě, jež je zakončena 2/4 taktem, nastupuje toto téma v základní poloze G dur s opakovaným zněním v jeho předvětí i závětí. Téma je doprovázeno vzestupnými i sestupnými terciemi. Dále následuje druhé jeho znění na dominantě, kdy doprovod tvoří opět vzestupné a sestupné sekundové postupy v kvintakordech. Tento doprovod přechází do další dvoutaktové mezivěty složené z terciových motivů a oddělující

cí dva tematické úseky. V rámci tohoto prvního dílu A zazní hlavní téma ještě jednou, tentokrát v paralelní tónině e moll s rytmizovanou oktavovou prodlevou v doprovodu.

Střední část skladby (díl B) přináší zcela kontrastní hudební myšlenku. Jestliže hlavní téma krajních dílů představuje veselou hravou polohu Carillonu, nyní dostává slovo závažnější téma, svou hudební podobou připomínající duchovní píseň. Celý tento díl B je zapsán v Moderatu a tónině E dur, čili navazuje stejnojmennou tóninou na předchozí úsek. Již v závěru středního dílu se objevuje Tempo I., ve kterém připravuje druhou introdukcí s modulací přes D dur akord opět znějící hlavní téma.

V repríze je toto téma postupně zkracováno, doprovází jej prostá výplň rozložených prázdných kvint a oktáv v osminách, zachovávající alespoň akcenty po třech, stejně tak jako v úvodním dílu. Zdánlivě stejný průběh má druhé jeho znění, tedy na dominantě, zde jsou však kvintakordy v doprovodu lomené a navíc jsme již ve 3/4 taktu, což zřejmě souvisí i s upuštěním od akcentace. V závěru skladba graduje třetím zněním hlavního tématu o oktávu výše, nežli zní poprvé. Diminuovaná výplň vzhledem k doprovodu v úvodu reprízy přispívá k celkovému zahuštění a zvukovému zvýraznění. Hlavními prostředky pro toto zvýraznění jsou zejména vysoká poloha nástroje a celková brilance, vyplývající z neustále se

zkracujících rytmických hodnot, od šestnáctin, přes septolu a trylek, po dvaatřicetiny.

Brilantní sazba Carillonu, která se objevuje nejen na jeho konci, ale taktéž v obou krajních dílech, poněkud určuje rozhodování o výběru žaka, kterému nečiní problém interpretace skladeb virtuóznějšího typu. V tomto případě se však nejedná o virtuozitu s vysokými nároky na její technickou průpravu, proto je interpretační dostupnost této skladby poměrně vysoká. Nutno však upozornit na možné obtíže, skrývající se za akcenty v doprovodu, kde jsou záměrně autorem umístěny nejprve po třech, následně po čtyřech osminách, jak již bylo zmíněno (viz obr. 23; takty č. 1-12).

Ohled hráče na tyto akcenty by neměl narušovat a zdržovat plynulý tah průběhu tématu. Práci na patřičném znění doprovodu zachovávajícím tuto akcentaci lze vykonat důkladným odděleným nácvikem partu levé ruky, avšak ve výsledném provedení se obecně nedoporučuje jí věnovat zbytečnou pozornost. Podobným způsobem je třeba se vyrovnat se souhrou pravé a levé ruky v oblasti hlavního tématu na konci dílu A (třetí znění tématu v e moll). Je dobré si zde všimnout rytmizované oktavové prodlevy v doprovodu, která ve svém motivu odpovídá jakoby třídobému taktu, přičemž téma probíhá ve své linii v taktech střídavě čtyřdobých a třídobých (obr. 24; takty č. 16-21).

U středního dílu se mohou při interpretaci hlídat zvukové aspekty, konkrétně vnesení melodie v druhém, posléze středním hlase u akordů v rozpětí oktávy v pravé ruce. Zvýraznění této linie nesmí vést ke hrubému zvukovému výsledku, nýbrž dle zápisu požadovanému, zpěvnému, espresivnímu znění (obr. 25; takty č. 22-35).

Je-li řeč o celkové zvukové představě tématu středního dílu, může se interpret inspirovat některými druhy pojetí, jež vycházejí z představy rozeznávání velkých zvonů. Bude tomu odpovídat větší šíře a hutnost zvuku, stejně tak

jako pocit zhoupnutí k hlavním dobám (vychází z doprovodu). Rovněž správná je představa vícehlasého chrámového zpěvu, který dodává více obsahového objasnění možnému duchovnímu podtextu této hudební myšlenky. Interpret bude směřovat k naplnění této fikce především v polyfonním partu pravé ruky.

O skladbě Carillon, byť nepatří k jednoduchým částem klavírního cyklu, lze hovořit ve smyslu její velké obliby, o čemž svědčí častá provedení zejména mladými interprety. Jedná se o výrazný, posluchačsky vděčný hudební kus vhodný pro různé příležitosti a je možno s přihlédnutím k pianistické stránce jej vřele doporučit.

Závěr

Zpracovávání tématu z oblasti drobné, nejen klavírní tvorby Bohuslava Martinů zahrnuje jistou nevýhodu, spočívající v nedo-

statečném množství vydané literatury, která by se jí hlouběji zabývala. Podstatně více informací k dispozici studentům i badatelům nabízí tyto dostupné informační zdroje o dílech stěžejních, tj. orchestrálních, koncertantních, scénických nebo vokálních (kantáty aj.). Zájemci o další poznatky jsou tak přiváděni k určité nutnosti vlastního objevování souvislostí těchto menších skladeb s hlavními aspekty daného období v oblasti života a díla skladatele.

Při takovémto postupu jsem však sám mnohdy narážel na riziko, kdy ony údaje o souvislostech mohou být domnělé a tím i nepodložené, čemuž jsem se snažil v této práci vyhnout. Pokud i přesto uvádím myšlenku, jejíž uvedení považuji za dobré, přičemž ovšem nemusí být přímým faktem, sleduji tím cíl zejména v nápomoci konkrétní představě studenta o dané

skladbě a tuto myšlenku opatřuji patřičnou formulací (např. „může být, může vést k představě, má podobu jako, apod.“). V metodických a interpretačních záležitostech jsem nevycházel z použité literatury, nýbrž ze zkušeností svých vlastních a své postřehy jsem konzultoval s jinými pedagogy. Velmi cenným a nepochybně sdílným informačním zdrojem pro mne byla samotná notová literatura. Prozrazuje mnohé o způsobu myšlení autora, a to nejen ve smyslu hudební kompozice.

Nastudování a interpretace uvedených (i celé řady dalších) děl Martinů má značný přínos pro cílovou skupinu studentů, konkrétně např. po stránce poznávání stěžejních rysů české hudby 20. století, ke kterému praktická zkušenost s instruktivními skladbami, postupně vedoucí ke studiu koncertní literatury, bezesporu patří. Klavírní dílo Martinů vede

k rozvíjení smyslu pro racionální vnímání hudby (kompoziční výstavba, rytmus, metrika, tonalita ad.), zároveň se však otevírá prostor nového obsahového vyjadřování, kde jeho poetiku naplňuje víra skladatele ve věci prosté, každodenní problémy obyčejného člověka, ale též i nadšení novými podněty mimo domov.

Ve své závěrečné práci jsem se zabýval pojednáváním o skladbách, jejichž praktická i teoretická stránka studia mne obohatila o mnoho nových poznatků. Stejně tak doufám, že bude tato práce snad alespoň částečným obohacením a přínosem pro pedagogy, jejich studenty, popřípadě další zájemce o tento okruh klavírního díla.

Petr Kašpar

Zajímavé závěrečné práce posluchačů MC

Závěr akademického roku opět přinesl posluchačům MC novou inspiraci v podobě závěrečných prací posluchačů čtvrtého semestru Kurzu 1. Toto dvouleté studium bývá zakončeno zkouškou, jež se skládá z interpretačního výkonu, ústní zkoušky a obhajoby závěrečné práce. Témata prací byla letos vzhledem k většímu počtu posluchačů v ročníku velmi různorodá a zajímavá (posluchači si sami zvolili téma, případně požádali o radu své pedagogy).

Někteří se zaměřili na rozbor klavírních sbírek z oblasti instruktivní literatury. Mgr. Eliška Jenišťová se věnovala *osobnosti skladatele Stanislava Poslušného a rozboru jeho cyklu Kla-*

vírníčky. Jedná se o zatím nepříliš známou sbírku klavírních skladbiček, které jsou k dispozici zadarmo ke stažení na webových stránkách autora. Markéta Walachová našla inspiraci ve sbírce *Piccolo Piano*, která zahrnuje skladby různých evropských národů. *Charakteristice klavírní školy pro dospělé od autorů J. Lyke, E. Hartline a R. Elliston* se věnovala Vanda Žurková, v současné době zároveň posluchačka oboru Klavírní pedagogika. *Rozbor sbírky Spiel Dich Fit! – prstová a pohybová cvičení* je dílem Mgr. Emy Micháلكové, která v rámci své práce vytvořila i překlad sbírky do češtiny. Tato práce bude pravděpodobně vítaná a žádaná, proto bude zajištěna i její dostatečná dostupnost v knihovně Metodického centra.

Tento rok se v Kurzu 1 sešlo i více posluchačů – skladatelů. Výuka klavírní hry je jejich hlavní pracovní náplní, přestože mají vedle ní vystudovaný i obor skladba, nebo se komponování věnují bez vysokoškolského vzdělání ve svém volném čase. Tito posluchači vytvořili v rámci svého studia sbírky instruktivních klavírních skladeb, o nichž se ve své závěrečné práci rozepsali. MgA. Lenka Štůralová, Ph.D. napsala *cyklus skladeb V říši krále Hacafraka*, který má sedm částí – Král Hacafrak, Strašidla z podhradí, Smutná princezna, Obr Zlobr, Páv Tonda, Roztržitý alchymista a čtyřruční Motýlek Ferdinand. MgA. Vít Trumpeš vytvořil sbírku *Pohádkový klavír*. Obsahuje celkem 16 skladeb, tematicky vycházejících

z názvů pohádek nebo pohádkových postav či předmětů – např. Kouzelný kolovrátek, Na strašidelném hradě, O Makové panence, Sněhurčin valčík, Taneček víly Amálky, Zlatovláska tančí aj. Posledním kompozičním příspěvkem je *Les – sbírka klavírních skladeb pro děti a mládež* od Jana Kočnara. Sbírkou obsahuje 11 skladeb různého charakteru, délky i obtížnosti. Námětově čerpá jak z reality (např. Svítání, Horský potok, Letní déšť, Dřevorubci, Mravenci, Studánka aj.), tak i z fiktivních představ (např. Víly na jezeře). Všechny skladby jsou se souhlasem autorů posluchačům MC přístupné na webových stránkách Pianissima.

Rozvoj tvořivosti a fantazie se dá podpořit i pomocí pomůcek, her s lidovou písní či hudebními pohádkami. Lucie Gajdíková je autorkou práce *Hudební teorie pomocí pohádky ve výuce klavírní hry na ZUŠ*. Na základě osobních zkušeností z dob svého studia na ZUŠ a nových poznatků získaných během studia v MC vytvořila pět hudebních pohádek, na nichž si děti mohou zopakovat a procvičit základní

znalosti z hudební teorie, ale také i za improvizovat. Práce obsahuje i soubor pracovních listů, kde si mohou děti probíranou látku procvičit. Úpravě lidových písní se většinou s žáky věnujeme v individuální výuce klavírní hry. Elen Kimlerová vytvořila zajímavý text na téma *Klavírní úpravy lidových písní pro čtyři až šest rukou*. Jedná se zároveň o skupinový předmět vycházející z improvizace, je tedy časté, že za klavírem sedí více žáků najednou. Inspiraci pro výuku tohoto předmětu můžete najít právě v této závěrečné práci. *Metodickým pomůckám ke klavírní hře a jejich využití* se věnuje ve své závěrečné práci Petra Lucia Ševčíková. Cílem její práce je popsat alespoň některé z mnoha existujících pomůcek využívaných při klavírní hře, a to především těch, které sama ve své výuce používá. Mnohé z nich posluchači mají možnost poznat na přednáškách v Metodickém centru, jiné si autorka práce vytvořila sama.

Posluchači MC se ve svých závěrečných pracích nevyhnuli ani tématům prolínajícím se s oblastí psychologie a speciální pedagogiky – jedná se o prá-

ci *Hudební vzdělávání dětí s poruchou autistického spektra (PAS)* od Martina Hnátka nebo *Rodiče ve výuce hry na klavír* od Mgr. Lukáše Hrubého.

Přestože se někdy jedná o práce mladých pedagogů, kteří praktické zkušenosti teprve získávají, jejich nový pohled na určité téma, zajímavé myšlenky, zájem a snaha proniknout do studované problematiky přináší i dalším zkušenějším pedagogům inspiraci a možnost zamyšlení se nad svou výukou. Zkušenější posluchači MC mohou čerpat ze své dlouhodobé praxe a propojovat své zkušenosti s novými výukovými trendy klavírní hry, s nimiž se seznamují na přednáškách v Metodickém centru. Závěrečné práce MC jsou již řadu let vyhledávaným studijním materiálem (jsou k dispozici v knihovně MC) a s jejich obsahem se měli čtenáři možnost seznamovat už v minulosti na stránkách časopisu Talent. Nejzajímavější práce z roku 2017 budou postupně zpřístupněny i čtenářům Pianissima.

Věra Chmelová

PŘEDNÁŠKA V MC

D. G. Türk: O umění přednesu

V rámci programu Metodického centra Hudební fakulty JAMU proběhla 29. 4. 2017 přednáška MgA. Martina Hrocha „D. G. Türk - O umění přednesu“. Přednáška odkryla zajímavé skutečnosti Türkova hudebního a pedagogického růstu, objasnila historické pozadí jeho tvorby a ozřejmila Türkova pedagogická doporučení praktickými ukázkami.

Osobnost Daniela Gottloba Türka (1750 – 1813) byla představena v širších souvislostech, od dob studií až po tvorbu stěžejního hudebně pedagogického díla „Klavierschule“ (1789). Türk získal hudební vzdělání v Drážďanech, za jeho prvního učitele je považován Gottfried August Homilius, žák Johanna Sebastiana Bacha. V dalším studiu pokračoval v Lipsku, kde jej výrazně ovlivnila osobnost Johanna Adama Hillera. Klavírní vzdělání získává u Johanna Wilhelma Hässlera. V roce 1787 se stal po Wilhelmu Friedemannovi Bachovi varhaníkem v Marktkirche (Marienkirche) v Halle. Roku 1789 vychází dílo, k němuž se upíná pozornost součas-

ných klavíristů: „Klavierschule oder Anweisung zum Klavierspielen für Lehrer und Lehrende mit kritischen Anmerkungen“. Svým rozsahem i obsahem se jedná o ojedinělé dílo, dokumentující obraz tehdejší hudební praxe s pokrokovými pedagogickými myšlenkami autora. V současnosti se jedná o jeden z nejdůležitějších pramenů stylově poučené interpretace hudby klasicismu.

Pohled na Türkovu „Klavírní školu“ vysvětlil MgA. Hroch v kontextu s tehdejší společenskou situací. Náhled do konce 18. století je charakterizován racionalizujícími tendencemi osvícenských ideálů, v umění zahrnuje vrcholící baroko a počínající klasicismus. Nelze opomenout snahy encyklopedistů, které vedou k tvorbě uměleckých traktátů.

Rozsah Türkovy klavírní školy by zasluhoval cyklus přednášek. Představit celé dílo v jednom časovém úseku je asi zcela nemožné. Publikum jistě ocenilo, že se přednáš-

MgA. Martin Hroch přednášel o Türkově Klavírní škole

ka odvíjela od základního estetického principu, který Türk představuje v 6. kapitole školy „O přednesu“. Za hlavní požadavek interpretace vytyčuje charakter skladby, její vyznění. Dotýká se otázek aktuálních uměleckých směrů – galantního a citového. Estetickým požadavkům podřizuje další složky: prstoklad, ornamentiku, artikulaci, volbu tempa a provedení rytmických figur.

MgA. Hroch obohatil přednášku o řadu praktických ukázek, část z nich tvořily interpretační „hádanky“ pro publikum. Většina ukázek se týkala obávané ornamentiky. Při řešení interpretačních otázek se přednášející snažil odpoutat pozornost od suchopárného uplatňování pouček, naopak, díky zohlednění širších hudebních souvislostí navodil tvořivou atmosféru. Nebylo výjimkou, že zúčastnění v sále dospěli i k více variantám řešení. Tímto „drobnohledem“ prošla řada prvků zasluhujících pozornost: přísné a volné ozdoby, princip těžké – lehké doby, členění hudebních period, provedení předtaktí, interpretace tečkovaného rytmu, aspekty volby tempa.

Dalším momentem, na který MgA. Hroch upozornil, je význam generálbasové linie – znalost generálbasu a z něj vycházející harmonické souvislosti. Respektování napětí disonancí a konsonancí neodmyslitelně patří k dobrému přednesu.

Praktická forma vedení přednášky vdechla Türkově škole doslova život. Při studiu mnohdy překladatelské oříšky předreformní němčiny ožily ve své skutečné zvukové podobě. Nelze než poděkovat za erudované vedení přednášky a předání řady živých poznatků.

Radka Hreňová

Autorka článku studovala hru na klavír na brněnské konzervatoři a na JAMU v Brně. Magisterské studium ukončila v roce 2006. Nyní vyučuje na ZUŠ Jedovnice.

Poznámka redakce: zájemci o hlubší pohled do dané problematiky si mohou na webové stránce Pianissimo vyhledat bakalářskou práci MgA. Martina Hrocha.

<http://pianissimo.cz/casopis-pianissimo/metodika-a-odborne-studie/>

RECENZE KNIH

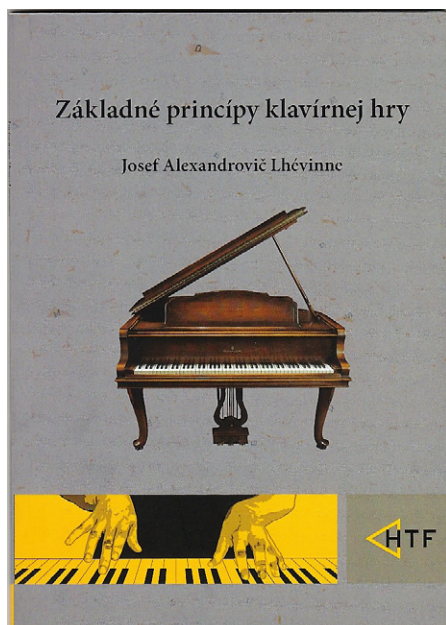
Josef Alexandrovič Lhévinne: Základné princípy klavírnej hry

Knihu, která by neměla chybět v knihovně žádného profesionálního klavíristy, vydala v roce 2016 Vysoká škola múzických umění v Bratislavě. Z originálu *Basic Principles in Piano-forte Playing* (Philadelphia, 1924) ji přeložil profesor Miloslav Starosta.

V úvodu knihy se dočteme: „Knížka světoznámého pianisty Josefa Alexandroviče Lhévinna, která se dostává ke svým čtenářům ve slovenském překladu, vznikla ze záznamu autorových přednášek přednesených americkým posluchačům ve 20. letech 20. století. Obsahuje četné rady pianistům, užiteč-

né v jejich pedagogické či interpretační praxi. Publikace se rovněž zaměřuje na hudebníky širšího okruhu.“

Kniha je členěna do několika kapitol a podkapitol, ve kterých autor poutavě píše o různých aspektech klavírní hry: Kapitola 1: Súčasný klavír - Prvky vy-

*učovania, ktoré nemožno preskočiť, Ne-
pozornosť k pomlčkám, Rozvoj rytmu,
Počúvajte rytmickú hudbu; Kapitola 2:
Vyučovanie základom hudby - Význam
sluchového tréningu, Čo je podstatné
na dobrom tušé, Amatéri s vrozeným
jemným tušé; Kapitola 3: Tajomstvo
krásneho tónu - Zvonivý, spevný tón,
Úloha zápästia pri vytváraní dobrého
tónu; Kapitola 4: Dosiahnutie jemnosti
a sily - Technická stránka, Vznášanie sa
vo vzduchu, Síla v hre a čo ona zname-
ná, Prirodzené tlmiče úderu; Kapitola
5: Presnosť v hre - Dva dôležité faktory,
Čo - to o staccate, Základy dobrého le-
gata; Kapitola 6: O tých, ktorí sa rých-
lo učia spamäti, Každodenná práca,
Zabezpečte si rozmanitosť v práci,
Dosiahnutie zručnosti, Nebezpečenstvo
bravúry, Nebezpečenstvo pedalizácie.*

Doslov knihy obsahuje životopis Jose-
fa Lhévinne (1874 – 1944) a jeho ženy
Rosiny Lhévinne (1880 – 1976), rovněž
klavíristky. V doslovu najdeme také za-
jímavé odkazy na internetové stránky
hudebního vydavatelství Naxos (*odka-
zy uvedeny níže pod textem*), na kterých
je možné vyslechnout několik originál-
ních historických nahrávek sólové hry
pianisty i čtyřruční hry s jeho ženou.
Knihy je obohacena několika ilustrace-
mi a mnoha notovými ukázkami.

Viktor Vojnovič

[http://www.naxos.com/artistinfo/
bio2229.htm](http://www.naxos.com/artistinfo/bio2229.htm)

[http://www.naxos.com/artistinfo/
bio2230.htm](http://www.naxos.com/artistinfo/bio2230.htm)

Bojová píseň tygří matky

Milí čtenáři Pianissima,

nedávno se mi dostala do ruky kni-
ha, která sice není z oblasti odborné
pedagogické literatury, nicméně téma
rodičovské výchovy a otevřenost, s kte-
rou je napsána, mne zaujala.

Bojová píseň tygří matky aneb Jak
jsem své děti učila vítězit (a sama při-
tom byla poražena), tak zní celý ná-
zev knihy Amy Chuové, Američanky
čínskému původu, profesorky práv na
Yaleově univerzitě. Tento knižní titul
není na světovém trhu novinkou. Kni-
ha vyšla v New Yorku již roku 2011,
v českém překladu pak na podzim roku
2016. Ihned po uvedení na americký
trh vyvolala vášnivou debatu, týkající se
způsobu výchovy dětí. A opravdu - její
přečtení i mne přivedlo k zamyšlení
nad způsoby výchovy, nad mírou jejich
využití, a to nejen u dětí vlastních, ale

i u dětí mně svěřených, tj. mých žáků
a studentů. Dovolte mi citovat autorku,
která v úvodu své knihy napsala:

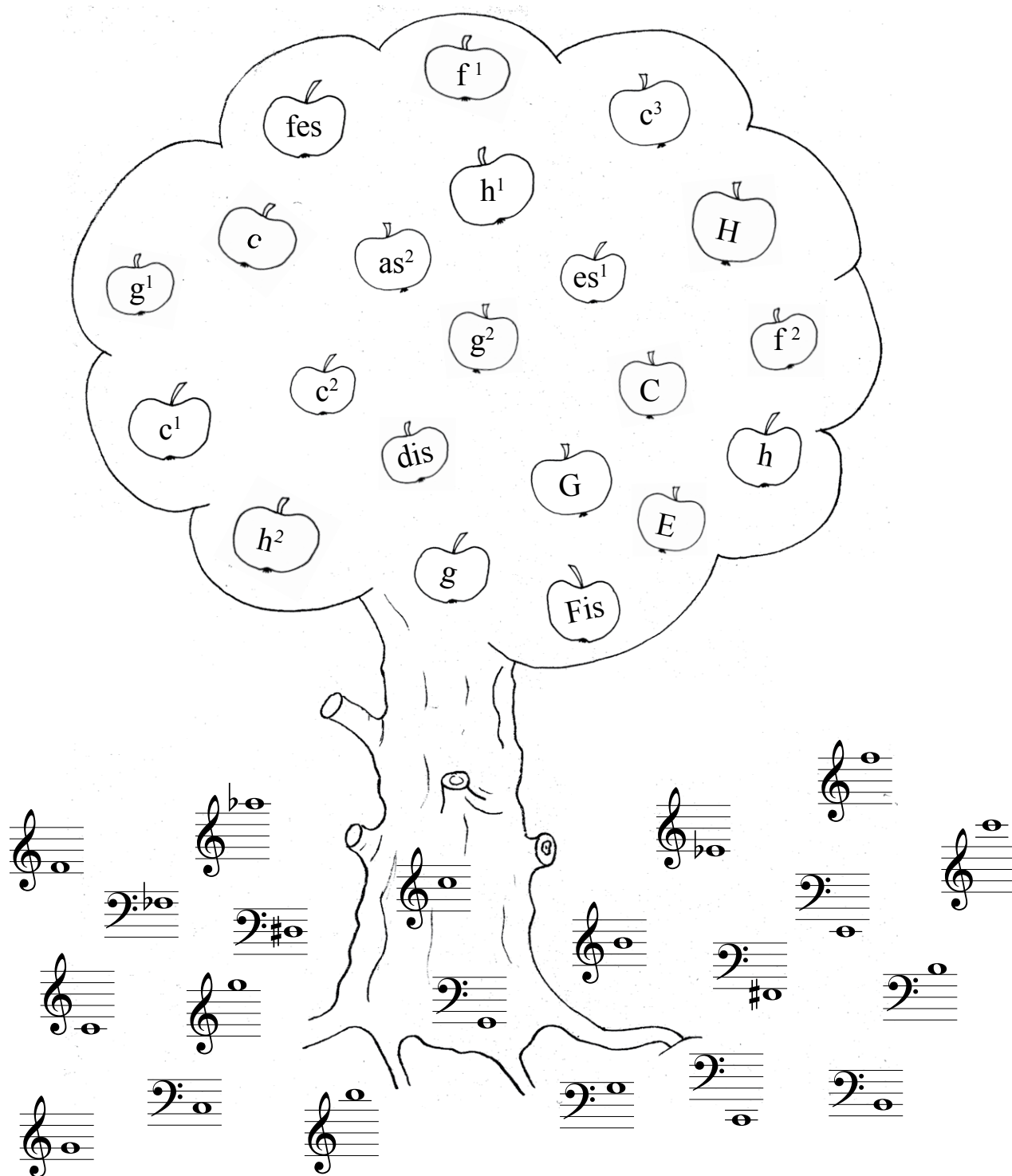
„Toto je příběh o matce, dvou dce-
rách a dvou psech. Je také o Mozartovi
a Mendelssohnovi, o klavíru a houslích
a o tom, jak jsme se dostaly až do Car-
negie Hall. Měl to být příběh o tom, jak
umějí čínští rodiče své děti vychovávat
lépe než ti západní. Nakonec je to však
příběh o trpkém střetu kultur, o pomí-
jivosti slávy a o tom, jak jsem byla po-
kořena třináctiletou dívkou.“

Zaujal vás úvod Amy Chuové? Jest-
liže ano a jste zvědaví na pokračování,
přeji vám pěkné čtení. A pokud právě
nyní hledáte tu pravou a správnou ces-
tu – způsob výchovy, přeji i její brzké
nalezení.

Radka Hajšelová

CHYTÍŠ NOTY PO PRÁZDINÁCH?

 Noty pod stromem spoj s jejich správnými jmény v jablíčkách. Dej pozor na oktávy.

 Ze dvou nejnižších a ze dvou nejvyšších not vytvoř slovo:
Napadne tě více možností?

Materiály pro hru z listu ze skladatelské dílny Juraje Mašindy

Na květnovém setkání Metodického centra HF JAMU měli přítomní pedagogové možnost vyslechnout zajímavou přednášku na téma hry z listu. Host z VŠMU v Bratislavě, doc. František Pergler ArtD., v přednášce prezentoval a komentoval materiály pro hru z listu skladatele a pedagoga Juraje Mašindy. Jedná se o dvě sbírky, které vznikly na sklonku skladatelova života, v roce 2003 a 2005. Obě sbírky si mohli zájemci na místě zakoupit.

Pro začátečníky je určena sbírka elementárních cvičení **Čítame...čítame...čítame.** (100 cvičení pro malých klavíristov) z roku 2005. Sám autor v úvodu sbírky píše: „Cvičení slouží k nácviku čtení základního notopisu. Zautomatizování čtení děleného jednohlasu je logickým předpokladem dalšího plynulého postupu ve vyšších ročnících. Dělený jednohlas je pro tento účel mimořádně vhodný. Umožňuje intonační chápání notového textu a vytváří podmínky pro souhru a koordinaci rukou.“ (pozn.: přeloženo ze slovenštiny)

Dlouhé noty ve cvičeních (zpočátku opatřené korunou) umožňují, aby se žák zastavil a pokud možno si dopředu přečetl celou další skupinku. Tyto přípravné noty žák zpočátku nepočítá, později postupně zkracuje až k jejich

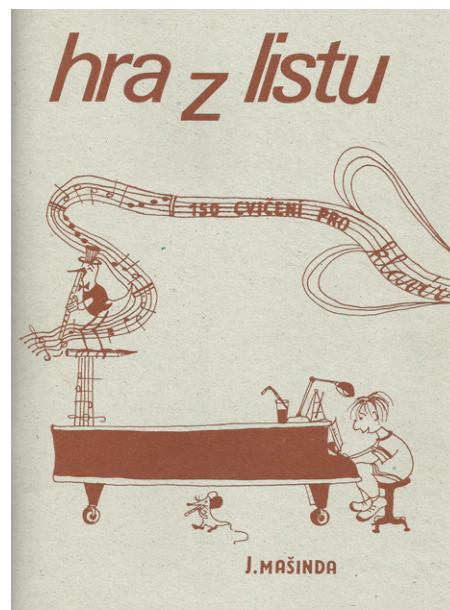
přesné rytmické hodnotě. Skupinky not jsou nejprve malé, později se prodlužují. Pokud se cvičení jeví jako velmi jednoduchá, doporučuje je autor hrát v rychlejších tempech či podle schopností žáka volit různou artikulaci. Notový text není opatřen prstokladem ani jinými tempovými, dynamickými či artikulacími znaménky. To umožňuje zapojit žakovu fantazii a skladby spolu s učitelem dotvářet.

Jako návod pro pedagogy připojuje autor ještě tyto zásady: Soustředit se vždy jen na jeden základní problém; nezapomínat na sluchový (intonační) přístup; cvičení, která dělají obtíže, přeskochit a zařadit později; do hry dětí zasahovat jen minimálně, jelikož to působí destruktivně a narušuje koncentraci.

Stejnou problematiku na vyšší úrovni řeší sbírka **Hra z listu** (vydaná roku 2003) obsahující celkem 150 cvičení. V úvodu notového materiálu autor pokazuje na nutnost rozvíjet pohotovost hry z listu jako součást celkového hudebního růstu, zejména ve stádiu elementárního vyučování. V opačném případě dochází ke zpomalení hudebního vývoje žáka, a následně obvykle k předčasné ztrátě zájmu o hudbu.

Sbírka je určena nejen pro začátečníky, ale i žáky pokročilejší, kteří se této disciplíně dříve systematicky nevěnovali. Skladby jsou opatřeny prstoklady či jinými znaménky jen sporadicky. Předpokládá se jejich doplnění učitelem, a to vždy s ohledem na individuální potřeby konkrétního žáka. Při dotváření skladeb je vhodná aktivní spolupráce žáka.

Jednotlivá cvičení jsou řazena systematicky od nejjednodušších k obtížnějším. Postup je však vždy nutno podřídit individualitě žáka. Sbírka začíná cvičeními s jednohlasem děleným mezi obě ruce. Slouží ke zautomatizování čtení a docílení potřebné koordinace při střídání rukou. Cvičení jsou krátká, snadno zapamatovatelná, tonálně orientovaná. Autor doporučuje, aby

hrou těchto snadných cvičení začal i pokročilejší žák, aby je dokázal zahrát v rychlém, plynulém tempu. Teprve později se objevují skladby intonačně náročnější.

Sbírku je možné použít jako doplněk ke klavírním školám, či některé skladby nastudovat jako přednesový materiál. V tom případě je dobré doplnit skladbě vhodný název dle jejího charakteru.

V artikulaci autor doporučuje takové členění, které umožňuje jednoduché prstokladové kombinace, vyhýbající se delším legátovým skupinám. V doprovodech je vhodné raději použít úhoz non legato (portamento). Označení legato či staccato u některých skladeb se vztahuje spíše k charakteru skladby a nevylučuje použití jiné artikulace.

V závěru úvodního slova autor píše: „Požadavek hrát z listu není nutno brát doslova. Podle svých schopností žák skladby přehraje několikrát (postupně upřesní prstoklady, artikulaci, zrychlí tempo). K některým už probraným příkladům je užitečné se vracet. Pro mnohé žáky bude část sbírky představovat spíše příklady pro rychlé nastudování. I v tomto případě se užitečnost projeví získáním větší pohotovosti.“

Miroslava Raková

HRAJEME SI PRO RADOST 2018

Téma: Voda a její proměny

V sobotu **24. února 2018** se v aule HF JAMU v Brně uskuteční 9. ročník nesoutěžní improvizací přehlídky HRAJEME SI PRO RADOST. Tato slavnostní přehlídka je určena pro klavíristy ZUŠ od šesti do osmnácti let.

Přihlášení účinkujících si připraví vlastní improvizaci/skladbu či více skladeb, tentokrát na téma „**VODA A JEJÍ PROMĚNY**“. Voda může mít mnoho podob a setkáváme se s ní každý den, ať už v reálném světě nebo ve světě naší fantazie. Každá improvizace by se měla alespoň částečně dotýkat tématu a měla by mít svůj název (originální názvy jsou vítané). Účinkující či pedagog by ji měl stručně posluchačům představit.

Časový limit pro jednoho účinkujícího (včetně improvizace vzniklé na místě) je max. 5 minut. Každá škola může přihlásit dva své žáky (další žáci

mohou být uvedeni jako náhradníci pro případ, že bude dostatečná časová kapacita). Počet účinkujících je omezen.

V den příjezdu (dopoledne) bude mít každý účastník za úkol vymyslet ještě jednu improvizaci přímo na místě dle zadání (délka může být od několika sekund do 2-3 minut, záleží na věku a schopnostech žáka). Po zadání a výběru nové improvizace bude mít každý účinkující hodinový prostor na nácvik nové improvizace u klavíru. Improvizací přehlídka se uskuteční od 13h v aule JAMU. Přesné instrukce účastníci obdrží po uzavření přihlášek.

Přihlašovací údaje zasílejte e-mailem na adresu verachmelova@centrum.cz nejpozději do **24. ledna 2018**. Přihlášení je závazné. Pokud někdo z přihlášených nebude moci z vážných důvodů přijet (např. nemoc), prosím

informujte včas organizátory přehlídky na výše uvedený e-mail (uvolní se tak místo pro další zájemce). V případě dalších dotazů použijte uvedený email.

Těšíme se na vaše improvizace.

Přihlašovací údaje:

JMÉNO A PŘÍJMENÍ ŽÁKA

VĚK A ROČNÍK V ZUŠ

NÁZEV PŘIPRAVENÉ IMPROVIZACE/Í

JMÉNO PEDAGOGA

ADRESA ZUŠ

TELEFONICKÝ KONTAKT NA PEDAGOGA

ZAJÍMAVÝ POSLECH

Poklady z archivu Českého rozhlasu

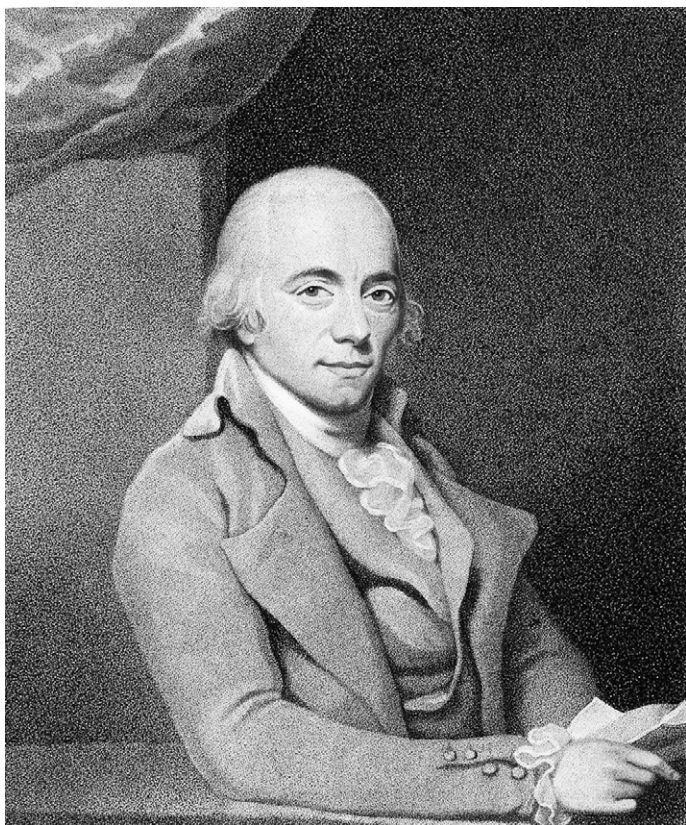
Muzio Clementi redivivus

Na stanici Vltava v pořadu Trylek jsme mohli vyslechnout v období od 13. 3. do 24. 3. 2017 desetidílný pořad věnovaný italskému skladateli, klavíristovi a hudebnímu pedagogovi Muzio Clementimu. Po roce 1800 byl známý nejen jako věhlasný pedagog, ale i dirigent, hudební vydavatel, editor a výrobce klavírů. Byl nazýván „Otcem moderní klavírní techniky“. Pořad pro rozhlas připravila Jarmila Novotná.

Muzio Clementi se narodil 23. ledna 1752 v Římě jako nejstarší syn stříbrníka Nicolý Clementiho a jeho ženy Magdaleny Caisar (měl šest sourozenců). Se studiem hudby začal ve věku šesti let u svého příbuzného Antonia Buroniho, o rok později jako sedmiletý pokračoval ve výuce generálbasu u varhaníka Giovanniho Batisty Cordicelliho. Ve věku 11

a 12 let navštěvoval hodiny kontrapunktu u Gaetana Carpaniho (tento učitel byl v té době považován za nejpřísnějšího učitele kontrapunktu v Římě). Krátce před svými čtrnáctými narozeninami již získal místo varhaníka v římském kostele San Lorenzo in Damaso.

V letech 1765 – 1766 pobýval v Římě zámožný Angličan Peter Beckford, slyšel hru čtrnáctiletého Clementiho a byl nadšen jeho hudebním talentem. S otcem Muzia sepsal smlouvu, ve které se zavázal pečovat o chlapcovo další vzdělávání po dobu sedmi let. Vzal ho na své venkovské sídlo v Dorsetu v jihovýchodní Anglii, kde Clementi získal důkladné hudební vzdělání. Z dostupných pramenů se dozvídáme, že cvičil denně osm hodin na cembalo, a to zejména díla Georga Friedricha Händela, Johanna Sebastiana Bacha a Domenica Scarlattioho.

V roce 1775, krátce po oslavě 23. narozenin, se Clementi přestěhoval do Londýna, kde se s úspěchem účastnil hudebního života jako pianista, skladatel a dirigent (od cembala) v královském divadle King's Theatre. Z rozhlasového pořadu se pak pozorný posluchač dozví i další zajímavosti z Clementiho koncertní, skladatelské i pedagogické činnosti; podrobnosti o jeho koncertních cestách po Evropě a dalších aktivitách. Pozná také osobnosti z řad šlechticů i hudebníků, které umělcův život ovlivnily a naopak vlivy Clementiho na vývoj jiných hudebníků.

Za povšimnutí stojí podobnost Clementiho klavírní sonáty B dur op. 24 č. 2 s Mozartovou předehrou k opeře Kouzelná flétna. Clementi při každém vydání této sonáty trval na dovětku, že tato sonáta byla zkomponována deset let před Mozartovou Kouzelnou flétnou. (Na Štědrý den roku 1781 zorganizoval ve Vídni císař Josef II. klavírní „zápas“ mezi Mozartem a Clementim, aby pobavil sebe a své hosty. Soutěž skončila nerozhodně. Clementi při této příležitosti uvedl výše zmíněnou Sonátu B dur.)

Své poslední veřejné vystoupení Clementi uskutečnil v roce 1828. Ke konci života pobýval na svém venkovském sídle Evesham, kde ve věku 80 let zemřel. Jeho hrob se nachází ve Westminsterském opatství - na náhrobku je označen jako otec klavíru (The Father of the Pianoforte).

Mnozí žáci na ZUŠ se seznamují s Clementiho půvabnými sonatinami pro klavír, studenti na konzervatořích hrají jeho etudy ze sbírky Gradus ad Parnassum (Schody na Parnass). Stále více koncertních klavíristů dnes objevuje kouzlo

Clementiho pozoruhodných sonát i dalších klavírních skladeb. (Beethoven považoval Clementiho sonáty za lepší než Mozartovy.) Dochoval se pouze skladatelův jediný Klavírní koncert C dur.

V jednotlivých dílech rozhlasového pořadu můžeme slyšet následující hudební ukázky z díla M. Clementiho (v závorce je vždy uvedeno jméno interpreta – pianisty):

1. díl

- Sonatina C dur op. 36 č. 3 - 1. věta (Howard Shelley)
- Sonáta F dur op. 13 č. 5 (Suzan Alexander - Max)

2. díl

- Sonáta F dur op. 1 č. 4 – část 1. věty (Howard Shelley)
- Sonáta pro cembalo As dur (Howard Shelley)
- Sonáta A dur op. 1 č. 5 (Howard Shelley)

3. díl

- Sonáta op. 2 č. 2 (Howard Shelley)
- Sonáta A dur op. 2 č. 4 (Suzan Alexander - Max)

4. díl

- Toccata B dur op. 11 (Howard Shelley)
- Sonáta B dur op. 24 č. 2 (Howard Shelley)
- Sonáta g moll op. 8 - 1. věta (Howard Shelley)

5. díl

- Sonáta g moll op. 7 č. 3 (Suzan Alexander - Max)
- Sonáta A dur op. 10 č. 1 - 1. věta (Suzan Alexander - Max)

6. díl

- La chasse (Lov) op. 16 – část skladby (Howard Shelley)
- Symfonie B dur op. 18 č. 1 (Howard Shelley)
- Capriccio F dur op. 34 č. 4 (Howard Shelley)

7. díl

- Hudební charakteristiky pro klavír op. 19 - Preludium ala Haydn (Howard Shelley)
- Hudební charakteristiky pro klavír op. 19 - Preludium ala Mozart (Howard Shelley)
- Hudební charakteristiky pro klavír op. 19 - Preludium ala Clementi (Howard Shelley)
- Sonáta fis moll op. 25 č. 5 (Maria Tipo)

8. díl

- Koncert pro klavír a orchestr C dur (sólista Pietro Spada)
- 12 Monferrinas pro klavír op. 49 – jedna část (Howard Shelley)

9. díl

- Sonatina C dur op. 36 č. 1 - 1. věta (Howard Shelley)
- Sonáta d moll op. 50 č. 2 (Howard Shelley)
- Hudební charakteristiky pro klavír op. 19 - Preludium ala Vaňhal (Howard Shelley)

10. díl

- Variace na motivy árie Zerliny „Batti, batti“ z Mozartovy opery Don Giovanni (Maria Tipo)
- Sonáta f moll op. 13 č. 6. (Maria Tipo)
- Klavírní skladby interpretují tito pianisté:

- Suzan Alexander - Max – britská klavíristka amerického původu, hraje na kopii vídeňského klavíru Michaela Rosenbergera z doby kolem roku 1798, kopii nástroje postavil přímo pro ni britský stavitel kopií historických nástrojů Derek Adlam
- Howard Shelley – britský klavírista a dirigent, hraje na moderní klavír
- Maria Tipo – italská klavíristka
- Pietro Spada - italský klavírista a muzikolog

Petra Zíková

Celý desetidílný cyklus je možné vyhledat v Audioarchivu Českého rozhlasu:

<http://hledani.rozhlas.cz/iradio/?query=clementi&reader=&porad%5B%5D=>

PROJEKTY ZUŠ

Hudebně výchovné projekty v ZUŠ Hranice

Pod složkou Projekty ZUŠ se skrývá zajímavá závěrečná práce paní Jany Labašové. Touto prací ukončila v roce 2016 čtyřsemestrální Kurz 1 (Současné trendy klavírní pedagogiky a hry instruktivní literatury) v Metodickém centru HF JAMU.

Vzhledem k nadšení výše jmenované pedagožky, její aktivitě a tvořivosti se jedná o obsáhlou práci plnou inspiračních prvků a nápadů. Práce obsahuje vybrané projekty organizované na již zmíněné ZUŠ za posledních deset let. Jedná se o dlouhou řadu různorodě zaměřených hudebně – výchovných projektů jako jsou tematicky zaměřené klavírní přehrávky a vystoupení, vystoupení žáků přípravné hudební výchovy, výchovné koncerty pro rodiče s dětmi, mateřské a základní školy, projekty s rodiči žáků a mimoškolními hudebními tělesy, projekty založené na propojení oborů školy a na rozvoj tvůrčích schopností a improvizace.

Autorka v úvodu své práce píše: „Tyto tematicky zaměřené akce bývají složeny z repertoáru, který si účinkující sami vybrali. Skladby jsou zaranžovány mnohdy překvapivě a spjatý s jinými aktivitami - film, video, slovo nebo tanec. To, že děti a mládež neposlouchají hudbu, kterou my chceme, aby poslouchali, aby poznali kvalitu v hudbě a aktivně tvořili, to vše není problém jen žáků, ale i nás, hudebních pedagogů. Myslím, že je naším posláním neodmítat, ale hledat paralely mezi vážnou hudbou a tzv. populární hudbou, která je pro

mládež dominantní, ať se nám to líbí nebo ne. Měli bychom umět tyto světy vzájemně propojit, vždyť jsou založeny na stejných principech, které vedou k prohlubování hudebních schopností.“

V samostatných kapitolách jsou popsána jednotlivá vystoupení a projekty. Psaný text je dále obohacen fotodokumentací či programem koncertu, v závěru práce je i bohatá notová příloha (často se jedná o vlastní skladby nebo úpravy skladeb k vybraným koncertům). Důležitou součástí práce je CD a DVD obsahující sestřih z popisovaných projektů. Tím práce nabývá další rozměr.

Svou šíří a originalitou nápadů představuje práce Jany Labašové studnici inspirace i pro další učitele, kteří by se chtěli ubírat v umělecké výuce tímto směrem.

Nelze nesouhlasit s myšlenkami autorky ze závěru její práce: „Když se zamyslím nad tím, co mě vede k vytváření projektů pro děti, musím se vrátit do svého dětství. V tehdejší LŠU jsem měla skvělou paní učitelku, která rozpoznala a rozvinula mé vlohy tak, že hudba nebyla pro mě jen jednou z povinností, ale stala se mým největším koníčkem a radostí. Paní učitelka Marie Mrvová dala svým žákům kvalitní základy klavírní hry a improvizace, jež nám přinesly velkou svobodu uměleckého vyjádření. Hodiny klavíru byly plné energie a radosti z hudby, kterou jsme sdíleli společně. Byl zde prostor pro hru, tvořivost a fantazii. Toto bych ráda i já předala svým žákům. Chci jim pomáhat objevovat svět hudby, protože hudba nejde jen naučit, ta se musí prožít.“

Ukázka:

1.8 Poznej baroko 2016

Tímto koncertem jsem chtěla žákům a jejich rodičům přiblížit baroko, které bývá někdy neprávem označováno jako doba temna. Příprava koncertu probíhala už od října, kdy jsme si s kolegy ujasnili program a náplň koncertu. Oslovili jsme také žáky pěveckého a smyčcového oddělení a učitele výtvarného a tanečního oboru.

Při koncertu jsme posluchače naladili již při vstupu, kdy vcházeli do příšeří sálu za zvuku Bachova Airu, který provázela videoprojekce audiovizuálního pořadu Baroko v nás. Dále pak byly připraveny ukázky barokních tanců, které předvedli žáci tanečního oboru naší školy. Audio nahrávky z cyklu „Nebojte se klasiky“ doplňovaly průvodní slovo a poskytly další zajímavé postřehy.

redakce pp

Celé znění závěrečné práce je možné nalézt na webových stránkách Pianissimo:

<http://pianissimo.cz/casopis-pianissimo/metodika-a-odborne-studie/>

L. Štůralová – V říši krále Hacafraka: Král Hacafrak, Strašidla v podhradí, Páv Tonda

V notové příloze tentokrát přinášíme ukázky z cyklu klavírních skladeb V říši krále Hacafraka autorky Lenky Štůralové. Úspěšná hudební skladatelka, zároveň klavíristka a učitelka klavírní hry na ZUŠ využila svých skladatelských dovedností a vytvořila vlastní cyklus instruktivních skladeb jako podklad pro svou závěrečnou práci v kurzu Metodického centra.

V úvodu závěrečné práce se dočteme, že autorka se snaží svou sbírkou obohatit instruktivní klavírní literaturu o skladby, kde se mimo jiné více objevuje práce s pedálem, překládání rukou, využití většího tónového rozsahu, ale i práce s prvky soudobé hudby. Při rozboru jednotlivých skladeb přibližuje námět, uvádí návrhy pomocného textu pro nejmenší žáky, zmiňuje se

o hudební formě, upozorňuje na místa, která vyžadují více pozornosti a uvádí návrhy náviku těchto míst. Na konci kapitol dává žákům úkoly, které ještě více rozvíjí jejich fantazii a podporují jejich hravost. Sbíрка je velmi pěkně ilustrovaná žáky ZUŠ Ostrava – Petřkovice, kde Lenka Štůralová pedagogicky působí.

Každá skladba má i svůj pedagogický cíl. Žáci si mohou procvičit jak různé techniky hry (hra tercií, odtaů, synkopický pedál aj.), tak prvky z hudební teorie (interval, dynamiku, tóniku a dominantu aj.). Skladby jsou poslechově i interpretačně velmi přístupné.

redakce pp

Celý cyklus skladeb je k nahlédnutí i ke stažení na webových stránkách Pianissimo:

<http://pianissimo.cz/casopis-pianissimo/notove-materialy/>

Zde najde zájemce i celou závěrečnou práci Lenky Štůralové:

<http://pianissimo.cz/casopis-pianissimo/metodika-a-odborne-studie/>

Král Hacafrak

Maestoso ♩ = 108

legato

Piano

f

p

1 5

4 1

7

Pno.

mf

leg. 4

* *leg. simile*

16

Pno.

5 1

25

4

rit.

a tempo

Pno.

f

p

f

32

Pno.

p

mf

leg.

* *leg.*

Pno.

40

49

dim.

rit.

pp

Strašidla v podhradí

Moderato ♩ = 88

misterioso

1 2 3 4

Piano

senza pedale

Pno.

mf

Pno.

Red.

** Red.*

Pno.

pp

rit.

15ma

sf

15ma

Red.

**) stisknout bez zvuku*

Dokážeš vytvořit vlastní „strašidelné“ zvuky? (můžeš zkusit glissando nehtem, tůkáni do korpusu nástroje, hru ve strunách aj.)

Páv Tonda

Leggiero ♩ = 80

The image displays a musical score for the piece "The Great Wall" by John Williams. The score is written for Piano (Piano) and Piano (Pno.). The key signature is D major (two sharps: F# and C#), and the time signature is 4/4. The score is divided into five systems, each containing a Piano part and a Pno. part.

System 1: The Piano part begins with a treble clef, a key signature of two sharps, and a 4/4 time signature. It features a melody starting on a whole note, followed by a half note, and then a quarter note. The Pno. part starts with a treble clef, a key signature of two sharps, and a 4/4 time signature. It features a melody starting on a whole note, followed by a half note, and then a quarter note. The Piano part is marked *mf* and the Pno. part is marked *p*.

System 2: The Piano part continues with a melody starting on a whole note, followed by a half note, and then a quarter note. The Pno. part continues with a melody starting on a whole note, followed by a half note, and then a quarter note. The Piano part is marked *mf* and the Pno. part is marked *p*.

System 3: The Piano part continues with a melody starting on a whole note, followed by a half note, and then a quarter note. The Pno. part continues with a melody starting on a whole note, followed by a half note, and then a quarter note. The Piano part is marked *mf* and the Pno. part is marked *p*.

System 4: The Piano part continues with a melody starting on a whole note, followed by a half note, and then a quarter note. The Pno. part continues with a melody starting on a whole note, followed by a half note, and then a quarter note. The Piano part is marked *mf* and the Pno. part is marked *p*.

System 5: The Piano part continues with a melody starting on a whole note, followed by a half note, and then a quarter note. The Pno. part continues with a melody starting on a whole note, followed by a half note, and then a quarter note. The Piano part is marked *mf* and the Pno. part is marked *p*.

**) klepání (na korpus nástroje)*

Dokážeš doplnit správné tóny na místa s otazníkem?

Nápověda:

Soutěže v životě klavíristy a jeho pedagoga

Dne 4. dubna se do ZUŠ Chocení sjeli pedagogové klavírní hry, aby se účastnili semináře paní profesorky Aleny Vlasákové na téma Soutěže v životě klavíristy a jeho pedagoga. Toto téma bylo zvlášť vítané, neboť rok 2017 byl velmi bohatý na řadu klavírních soutěží, především však probíhala po třech letech celonárodní soutěž ZUŠ ve hře na klavír.

Seminář nabídl posluchačům spoustu inspirace – paní profesorka Vlasáková zmínila přínos soutěží, ale také důležitost správného postoje k nim. Byla řeč o našich nejznámějších současných klavírních soutěžích a pedagogové se vzhledem k šíři tématu mohli zamyslet například nad tím, jak dítě na soutěž připravit, jak ho hodnotit, co je cílem soutěže, na čem při hodnocení záleží, jak vybrat repertoár, jak je to se stylovostí a co dělat v případě trémy. Dále s jakým pocitem přicházet na pódium, jaká pocitová cvičení pomohou při přípravě žáka na soutěž, aby výkon nebyl statický. Zmínka byla i o časové přítomnosti a především o paměti – paní profesorka zmínila její druhy a poradila, jak je využívat. S pamětí souvisí i jednotlivá stádia práce na skladbě. Byly popsány i „předokenní“ situace a rady, jak se jim vyhnout, dále

jak docílit fyzické uvolněnosti těla, jak si vyzkoušet nástroj a prostor aj. Po kratší přestávce následoval rozbor konkrétních výkonů žáků. Jednalo se jak o videozáznamy, tak následně i o živé výstupy. Bylo inspirativní sledovat, jak výkony šikovných a dobře připravených žáků mohou během krátké chvíle ještě více získat na přirozenosti a technické i umělecké přesvědčivosti.

Seminář probíhal v příjemném prostředí sálu choceňské ZUŠ, kde se konal už poněkoliakrát a opět o něj pedagogové klavírní hry ZUŠ projeví velký zájem. Myslím, že splnil očekávání zúčastněných pedagogů a stal se pro všechny příjemným setkáním plným radostné a tvořivé hudební inspirace.

Věra Chmelová

Předškoláci u klavíru

V úterý 16. 5. 2017 jsme měli u nás na severu možnost přivítat milou návštěvu. Pozvání do ZUŠ v Jablonci nad Nisou přijala prof. Alena Vlasáková, a uskutečnila zde přednášku na téma „Předškoláci u klavíru“. Paní profesorka využila každou drahocennou minutu a shrnula pro nás ty nejpodstatnější informace o výuce dětí předškolního věku. Přivezla s sebou i řadu zajímavých pomůcek, které plní ve výuce nejmladších klavíristů důležitou roli.

Opět jsem si uvědomila, jak vše souvisí se vším a jak je potřeba od samých začátků žáka rozvíjet po všech stránkách. Zopakovala jsem si, že je třeba vycházet od citění metra ke konkrétnímu rytmu, že každá i sebekratší melodie má svůj tah a frázi, že často opomíjíme harmonickou složku při výstavbě frází a řadu dalších velice důležitých poznatků.

Mám velké štěstí, že jsem posluchačkou Metodického centra a občas si mohu osvěžit své znalosti o výuce začátečníků třeba návštěvou přednášek Kurzu 1.

Velké poděkování patří paní prof. Vlasákové za velice inspirující přednášku.

Jana Lišková Kvochová

Autorka článku vystudovala hru na klavír na Konzervatoři v Teplicích a hudební vědu na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. V současné době učí na ZUŠ v Jablonci nad Nisou a doprovází sbor luventus, guade!, se kterým se zúčastnila řady domácích i zahraničních koncertů, festivalů a soutěží. Od roku 2005 je též posluchačkou kurzů MC HF JAMU.

Mezinárodní Novákova klavírní soutěž

Drahošlav Bango

Město Kamenice nad Lipou, rodiště skladatele Vítězslava Nováka, přivítalo koncem května účastníky 8. ročníku Mezinárodní Novákovy klavírní soutěže. Ve dnech 26. až 28. května 2017 se na klavírním pódiu kulturního domu vystřídali ve čtyřech kategoriích čeští a zahraniční klavíristé v širokém věkovém rozpětí od osmi do dvaceti šesti let. Kromě povinné skladby Vítězslava Nováka v letošním roce porota doporučila zařadit do soutěžního repertoáru klavírní skladby Zdeňka Fibicha, a zároveň vyhlásila zvláštní Cenu Zdeňka Fibicha za interpretaci díla tohoto autora.

Vlastní soutěžní program byl obohacen o přednášku PhDr. Marie Fronkové, CSc. na téma Literární inspirace v tvorbě Vítězslava Nováka a koncert představitele mladší francouzské generace interpretů, kterým je klavírista Patrick Hemmerlé. Ten do svého koncertního vystoupení kromě jiného zařadil i stěžejní dílo Vítězslava Nováka, pětivětou hudební báseň pro klavír Pan.

V nejvyšší, čtvrté kategorii Novákovy soutěže měla své zástupce i KKI HF JAMU. Soutěže se zúčastnili Drahošlav Bango (ze třídy doc. Jana Jiraského, Ph.D. a doc. Vladimíry Slávikové) a Eliška Vomáčková (ze třídy MgA. Heleny Suchárové – Weiser). Oba studenti získali v soutěži 1. cenu (ex aequo) a také Cenu za interpretaci díla Vítězslava Nováka. Redakce časopisu Pianissimo při této příležitosti úspěšné soutěžící oslovila a položila jim několik otázek:

Co Vás vedlo k účasti na Mezinárodní Novákově soutěži?

Drahošlav Bango: „Ja som názoru, že čím viac súťaží a koncertov, tým viac skúseností. Skúsenosti sú pre nás pianistov veľmi dôležité. Samozrejme rád spoznávam nových ľudí a klavíristov, taktiež sa pri počúvaní druhých veľa naučím.“

Eliška Vomáčková: „O soutěži Vítězslava Nováka jsem často slyšela od svých přátel, kteří tam byli už jako mladší. V posledních ročnících byla

v této soutěži přidána kategorie pro vyšší věk, to je do 26 let.

Jsem člověk, který neustále potřebuje něco objevovat, hledat nové cíle a motivaci. Tato soutěž byla jednou z možností, jak se znovu obohatit o novou zkušenost.“

Jaký pro Vás měla soutěž význam?

Drahošlav Bango: „Táto súťaž mala pre mňa veľký význam, pretože som si mohol zahrať na Novákovom klavíri, zahrať pred významnou porotou, a najvýznamnejšia bola pre mňa konzultácia s každým porotcom. Porotcovia mi dali významné rady, ktoré si budem pamätať do konca života.“

Eliška Vomáčková: „Každé súťaži prikladám veľký význam pro svůj interpretační růst bez ohledu na to, jak to dopadne. Nejsem člověk, který musí vyhrávat, ale když se zrovna zadaří a výsledky jsou dobré, tak mám velkou radost. Na této soutěži byla moc příjemná porota, se kterou jsme mohli po soutěži

konzultovat své výsledky, což může být pro každého soutěžícího velkým přínosem a novým uvědoměním si různých záležitostí a také povzbuzením, když nemáte zrovna nejlepší pocit ze svého výsledku. Soutěž totiž nemá člověka stahovat ke dnu, ale naopak povzbuzovat k nové práci.

Když to vezmu z jiné strany, Kamenice nad Lipou je kouzelné městečko, kde se člověk inspiroval už samotným prostředím. Je zde zvláštní klid, takže se před soutěží nestresujete okolním děním. Mě občas i takové věci ovlivňují. Klavír v sále má též svoje kouzlo. Je to nástroj, se kterým musíte hovořit. Když si s ním porozumíte, tak Vám to vrací dvojnásobným způsobem.“

Eliška Vomáčková

Máte k dílu V. Nováka nějaký zvláštní vztah či s ním máte předchozí interpretační zkušenosti?

Drahošlav Bango: „Novákovu skladbu som si vybral krátko pred súťažou. Hneď ma jeho skladby veľmi inšpirovali, a obľúbil som si ich.“

Eliška Vomáčková: „V posledních době mě neustále lákají díla českých autorů.

Dříve jsem chodila za výzvami. Chtěla jsem hrát skladby takové obtížnosti, abych se ujišťovala, že dělám neustále velké pokroky, zejména z hlediska náročnosti repertoáru. Dnes už jdu hlavně za obsahem. Skladba mi musí něco říct. Je to pro mě alfa a omega všeho. Samozřejmě, že člověk pro to musí mít technické dispozice. V této oblasti mě ovlivnila do značné míry i moje paní profesorka, která od obsahu skladby neupustí ani na zlomek vteřiny. A ta konzultace s pedagogem o smyslu a významu skladeb je to nejhezčí, co člověk může na hodinách jako akademický student zažít. Čeští skladatelé obvykle svůj kraj hodně milovali a je to v té hudbě slyšet. Dílo Vítězslava Nováka jsem letos, přiznám se, hrála poprvé. Práce na skladbách byla o to hezčí. Pochopila jsem, že jeho dílo je natolik krásné, že je škoda, aby se nehrálo celé. Některé skladby jsou totiž méně hrané. Nedávno jsem (jen tak pracovně) studovala cyklus Dětem, abych ukázala i dětem na ZUŠ, jak je Novákova hudba krásná. Je poetická, melodicky bohatá. Celkově je i značně pestrá a učí klavíristu práci s klavírním zvukem.“

Jakou skladbu/y od Vítězslava Nováka jste si vybral/a do svého soutěžního repertoáru a proč?

Drahošlav Bango: „Vybral som si Baladu Manfred. Prečo? Už pri prvom počutí tejto skladby sa mi pred očami odohrával príbeh. Veľmi som si prial vyjadriť tento príbeh aj iným poslucháčom. Vynikajúca možnosť bola Nováková súťaž, kde som túto skladbu mohol zahrát a vyjadriť, čo pri tejto skladbe cítim, a čo si predstavujem.“

Eliška Vomáčková: „Na soutěži jsem hrála cyklus Vzpomínky op. 6, který má tři části – I. Triste, II. Inquieto, III. Amoro. Měla jsem tento cyklus vždy v oblíbení. Význam dostane teprve tehdy, když se hraje kompletně celý. Jednotlivé části jsou kontrastně propojené. Krásný moment nastane, když se překlenete z jedné části do druhé. Je to cyklus o upřímných emocích člověka. Vítězslav Novák to popsal naprosto úžasně. Tento cyklus patří z jeho děl k těm interpretačně náročnějším, proto byl pro soutěž optimální.“

Ptala se Miroslava Raková, odpovídali Drahošlav Bango a Eliška Vomáčková

PIANOFORTE PER TUTTI ANEB KLAVÍR PRO VŠECHNY

Příbor 30. – 31. března 2017

Nad očekávání velkého zájmu se těšil první ročník celostátní soutěžní přehlídky PIANOFORTE PER TUTTI aneb klavír pro všechny. Přihlásilo se celkem 171 soutěžících, a z důvodu naplnění kapacity byli pořadatelé nuceni dokonce předčasně uzavřít příjem přihlášek. Vznikla totiž soutěžní přehlídka, která v nabídce soutěží chyběla. Je určena opravdu pro všechny: jak pro mimořádně nadané žáky, tak i pro běžného žáka ZUŠ.

Soutěží se v sólové hře, ve hře na dva klavíry, ve čtyřruční a víceruční hře. Podmínky jsou nastaveny tak, aby je mohlo splnit co nejvíce zájemců: repertoár je libovolný, určena je pouze horní časová hranice a soutěžící jsou zařazováni do kategorií podle ročníků. Cílem této soutěžní přehlídky je pozitivně motivovat děti ke hře na klavír, a proto **byli oceněni všichni soutěžící bronzovým, stříbrným a zlatým pásmem**. Jelikož hra některých soutěžících vysoce převyšovala výkony ve zlatém pásmu, udělila pětičlenná porota (Mgr. Hana Kundráťová – předsedkyně, Petr Bazala Dis, Mgr. Zdeněk Kroutil Dis, PhDr. Hana Švajdová a Mgr. Lenka Ručková) také **14 cen za mimořádný interpretační výkon a 13 cen za vynikající provedení konkrétní skladby**. Zvláště svým výkonem zaujali například tito soutěžící: z 0. kategorie Amálie Vlčková (ped. Mgr. V. Chmelová, Ph.D.), Matěj Hrůza (ped. Mgr. L. Ručková), z 2. kategorie Denis Onderka (ped. PhDr. H. Švajdová), z 8. kategorie Vojtěch Špaček (ped. MgA. M. Fišl) a řada dalších. Ve čtyřruční hře a hře na dva klavíry podaly strhující výkon Kateřina Šebestová a Anna Bočková (ped. Mgr. J. Valentová). Raritou této soutěžní přehlídky bylo vystoupení osmíruční hry T. Masopusta, M. Šumberové, L. Jordánkové a K. Krompolcové ze ZUŠ Příbor (ped.

Porota soutěžní přehlídky

T. Lomako). Bylo také uděleno **8 cen za vynikající pedagogickou práci** (cenu získal ten pedagog, jehož žáci obdrželi 3 a více zlatých pásem).

Piaristický klášter pocházející z roku 1694 přispěl velkou měrou k inspirativní atmosféře soutěžní přehlídky. Soutěžní vystoupení v sólové hře se konalo v bývalém refektáři s nádhernými nástěnnými malbami a neopakovatelnou akustikou. Soutěž ve čtyřruční hře, hře na dva klavíry a víceruční hře se konala v prvním poschodí kláštera, kde se nachází koncertní sál ZUŠ Příbor.

K přátelské atmosféře a hladkému průběhu soutěžní přehlídky přispěli organizátoři SPOLEK PIANOFORTE PER TUTTI (předsedkyně Mgr. BcA. L. Ručková) a pracovní kolektiv ZUŠ Příbor vedený panem ředitelem Ivem Lacným.

Atmosféru na soutěžní přehlídce nejlépe charakterizují slova předsedkyně poroty **Mgr. Hany Kundráťové**,

vedoucí klávesového oddělení na ostravské konzervatoři: „*Ještě nikdy jsem neviděla tolik rozzářených dětských očí.*“

Organizátoři oznamují, že **2. ročník soutěžní přehlídky** se bude konat **22. a 23. března 2018**. Veškeré informace naleznete na:

www.soutezpianoforte.cz.

Lenka Ručková, ředitelka soutěžní přehlídky

Autorka článku vystudovala Konzervatoř v Brně, Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity - obory Filozofie a Italský jazyk a literatura a JAMU Brno – obor Klavírní pedagogika. Vyučuje na ZUŠ Nový Jičín a ZUŠ Odry. Působí jako okresní metodik hry na klavír okresu Nový Jičín.

Univerzita třetího věku – program kurzu „BÁSNÍCI KLAVÍRU II“

JEDNOSEMESTRÁLNÍ KURZ HF JAMU -
LETNÍ SEMESTR
akademického roku 2017/2018

- PŘEDNÁŠKY SE KONAJÍ VŽDY V PÁTEK
OD 13.00 DO 14.40

V případě naplnění kapacity vzniknou dvě skupiny. Vý-
uka druhé skupiny bude probíhat v čase 15.00 - 16. 40.

- ZAČÁTEK 16. února 2018
- CENA 600 Kč

Kontaktní osoba

BcA. Zuzana Palaniyappan
Koordinátorka U3V na Hudební fakultě
Tel.: 542 591 638
Mob.: +420 778 481 583
E-mail: palaniyappan@jamu.cz

Témata přednášek

PÁ 16. ÚNORA 2018

PEDÁL – DUŠE KLAVÍRU
doc. Jan Jiraský, Ph.D.

Klavírní pedály - jejich počet, význam a proměny napříč
epochami. Přístupy různých světových skladatelů k peda-
lizaci.

Lekce proběhne v učebně č. 114.

PÁ 23. ÚNORA 2018

**J. S. BACH A D. SCARLATTI – DVĚ ODLIŠNÉ TVÁŘE
VRCHOLNÉHO BAROKA**
doc. Jan Jiraský, Ph.D.

Bachův Dobře temperovaný klavír i Scarlattiho Sonáty –
Essercizi zůstávají po staletí dvěma základními pilíři kla-
vírního repertoáru. Přednáška poodkryje jejich struktury,
inspirační zdroje a poetiku.

Lekce proběhne v učebně č. 114.

PÁ 2. BŘEZNA 2018

**VÁCLAV JAN TOMÁŠEK – HUDEBNÍ PAPEŽ
19. STOLETÍ**
MgA. Alice Rajnohová, Ph.D.

Přednáška představí jednu z nejvýraznějších (nejen) hu-
debních postav národního obrození.

Lekce proběhne v učebně č. 114.

PÁ 9. BŘEZNA 2018

**ANTONÍN DVOŘÁK A JEHO VÝZNAM VE SVĚTO-
VÉ HUDEBNÍ KULTUŘE**
doc. Daniela Velebová

Dvořákovu hudbu obdivuje celý svět. Vychoval celou
generaci svých následovníků. Přednáška charakterizuje
Dvořákovu dílo a přibližuje jeho životní osudy, vlastenectví
i pobyty v Anglii a Americe, které přispěly ke skladatelově
světovosti.

Lekce proběhne v učebně č. 210.

PÁ 16. BŘEZNA 2018

**BEDŘICH SMETANA JAKO SYMBOL NÁRODNÍHO
POVĚDOMÍ**
doc. Daniela Velebová

Skladatel, klavírista, dirigent, hudební pedagog, tvůrce
české národní hudby. Přednáška mapuje Smetanovo mládí,
vliv učitelů a hudebních osobností, uzrávání ve Švédsku,
návrat do vlasti a velké osobní nasazení v bojích o národní
a kulturní svěbytnost, přináší také přehled celého klavírního
díla.

Lekce proběhne v učebně č. 210.

PÁ 23. BŘEZNA 2018

SCHUBERT A MENDELSSOHN
doc. Vladimíra Sláviková

Představitelé raného romantismu, rozkročení mezi klasi-
cismem a romantismem. Schubert - pohybující se v tvorbě
na půdě klavírních skladeb, písní a symfonií, Mendessohn
- symfonik a autor kompozic pro klavír. I u něho se setká-

váme s písněmi, na rozdíl od Schuberta určenými klavíru.

Lekce proběhne v učebně č. 114.

PÁ 6. DUBNA 2018

CAMILLE SAINT-SAËNS – VELKÝ STARÝ MUŽ FRANCOUZSKÉ HUDBY

MgA. Alice Rajnohová, Ph.D.

Přednáška představí jednu z nejvšestrannějších osobností v dějinách hudby.

Lekce proběhne v učebně č. 114.

PÁ 13. DUBNA 2018

SLAVNÍ KLAVÍRNÍ INTERPRETI MINULOSTI II.

Mgr. Helena Weiser

Zlatá éra klavírního umění zasáhla až do doby rozvoje záznamu zvuku a obrazu. Díky tomu máme možnost i dnes posoudit umění dávno zapomenutých osobností klavírní interpretace a porovnat je s jejich mladšími kolegy. Druhý díl navazuje na loňskou přednášku stejného názvu.

Lekce proběhne v učebně č. 114.

PÁ 20. DUBNA 2018

BRAHMS A REGER

předchůdci novodobé hudby se zřetelem na jejich klavírní tvorbu

doc. Vladimíra Sláviková

Brahms i Reger jsou zakladateli novoklasických tendencí. Svým důsledným příklonem ke klasikům se koncepčně vyhranili proti hudebnímu novoromantismu typu Lisztova a Wagnerova. Objektivizací svého projevu se blíží tendencím hudby našeho věku.

Lekce proběhne v učebně č. 114.

PÁ 27. DUBNA 2018

PO ZAROSTLÉM CHODNÍČKU

doc. Jan Jiraský, Ph.D.

Janáčkovy dávné vzpomínky zhudebněny (nejen) v jeho známém klavírním cyklu. Mýty, domněnky a skutečnosti.

Lekce proběhne v učebně č. 114.

PÁ 4. KVĚTNA 2018

ŘEČ V HUDBĚ – HUDBA V ŘEČI

doc. Jan Jiraský, Ph.D.

Národní charakter jako důležitý aspekt stylově poučené klavírní interpretace. Závěrečná přednáška poučí a možná i pobaví.

Lekce proběhne v učebně č. 114.

Nabídka exkurze pro všechny studenty U3V

PÁTEK 18. KVĚTNA 2018 - MŮJ ZÁPAS S KLAVÍREM – exkurze do Poličky

Exkurze do míst, kde se narodil, vyrůstal a kam se rád vracel Bohuslav Martinů. Přednáška o vybraných klavírních dílech, živé vystoupení studenta JAMU. Prohlídka rodné světničky na věži sv. Jakuba a místa jeho posledního odpočinku. Návštěva stálé expozice o životě a díle skladatele v Centru Bohuslava Martinů. V případě příznivého počasí možnost procházky po dalších místech spjatých se skladatelem a jeho rodinou. Exkurzí provází doc. Monika Holá.

CENA: 300,-

Cena zahrnuje dopravu autobusem Brno - Polička - Brno, veškeré vstupné, klavírní vystoupení a odborný výklad.

PROPOZICE KLAVÍRNÍCH SOUTĚŽÍ

3. ročník klavírní soutěže

Beethovenovy Teplice 2018

se koná ve dnech 10. a 11. března 2018

Jednokolová soutěž je určena klavíristům do 18 let. Soutěžící budou rozděleni do pěti věkových kategorií:

- 1. kategorie: do 9 let včetně
- 2. kategorie: do 11 let včetně
- 3. kategorie: do 13 let včetně
- 4. kategorie: do 15 let včetně
- 5. kategorie: do 18 let včetně

Program:

1. kategorie:

Soutěžící zahraje skladbu nebo skladby L. van Beethovena nebo jiného klasicistního skladatele v trvání minimálně 2 minut doplněné libovolným programem v celkovém rozmezí 4 - 7 minut.

2. kategorie:

Soutěžící zahraje skladbu nebo skladby L. van Beethovena nebo jiného klasicistního skladatele v trvání minimálně 3 minut doplněné libovolným programem v celkovém rozmezí 7 - 10 minut.

3. kategorie:

Soutěžící zahraje skladbu nebo skladby L. van Beethovena v trvání minimálně 4 minut doplněné libovolným programem v celkovém rozmezí 10 - 13 minut.

4. kategorie:

Soutěžící zahraje skladbu nebo skladby L. van Beethovena v trvání minimálně 4 minut doplněné libovolným programem v celkovém rozmezí 13 - 16 minut.

5. kategorie:

Soutěžící zahraje skladbu nebo skladby L. van Beethovena v trvání minimálně 5 minut doplněné libovolným programem v celkovém rozmezí 16 - 20 minut.

Hra z paměti je podmínkou!

K přihlášení slouží elektronická přihláška, která bude k dispozici od 1. října 2017. Vyplněnou přihlášku zasílejte na:

bt2018@konzervator-teplice.cz

Další informace získáte na:

<http://www.konzervator-teplice.cz/souteze/beethovenovy-teplice/>

IT RUBRIKA PRO KLAVÍRISTY A KLAVÍRNÍ PEDAGOGY

BcA. Štěpán Slavík při přednášce v MC JAMU

Zdravím čtenáře časopisu Pianissimo.

Jmenuji se Štěpán Slavík, jsem klavírista a učitel hudby na ZUŠ B. Smetany v Plzni a v ZUŠ Holýšov. Učím také soukromě a často korepetuji a koncertuji. Studoval jsem hru na klavír na plzeňské konzervatoři a pak na JAMU v Brně.

Rád bych navázal na svoji březnovou přednášku v MC HF JAMU o možnostech využití IT v životě klavíristy a pedagoga a informoval tak čtenáře časopisu Pianissimo o problematice využití PC, tabletu či mobilu při klavírní výuce či v praxi klavírního korepetitora.

Nechci dělat reklamu žádným zařízením ani programům či aplikacím, ani vám cokoliv vnucovat. Chci se jen podělit o své zkušenosti a poznatky, které mně osobně při mé práci nejvíce vyhovují, a pomáhají a ukázat vám i jiné, nové, metodické postupy.

Tato oblast se neustále rozvíjí, zdokonaluje, přicházejí stále nové možnosti, programy...

Proto se budu snažit vás pravidelně informovat.

Já se této oblasti začal věnovat už před několika lety, jelikož mě práce s PC, tablety a mobily vždy velice bavila. Vzniklo to tak, že moji žáci, kteří studují na gymnáziích, chodili na hodiny klavíru a povídali mně o tom, jak ve škole používají moderní metody, interaktivní tabule, tablety, chytré telefony a jak moc je výuka i domácí příprava baví.

Řekl jsem si, proč bych tedy i já nemohl moderně a efektivně motivovat své žáky a používat při výuce tyto „lákové pomůcky“. Mrzelo mě, když rodiče přicházeli s tím, že jejich děti na klavír hrozně rádi hrají, ale nechťejí doma cvičit, že je to nebaví, že si raději sednou k tabletu na tři hodiny, než aby alespoň 30 minut denně cvičili na nástroj. Děti v dnešní době bohužel tráví u tabletů, mobilů i PC velké množství času.

Napadlo mě spojit tyto dvě věci dohromady. Že kdybych během výuky žákům pustil například videoukázku profesionálního klavíristy nebo bychom mohli porovnat interpretace, jak kdo danou skladbu hraje, co se nám na ní líbí, nelíbí... Ukázat si fotografie klavírů a jejich předchůdců, skladatelů, jak kdo u nástroje sedí, atd.

A ono to začalo fungovat. Měl jsem z toho velkou radost. Děti byly zvědavější, ptaly se, začaly doma více cvičit a hodiny klavíru se tak staly mnohem zábavnější pro ně i pro mě.

Postupně jsem začal objevovat další zajímavé a užitečné programy, které nám pedagogům i klavíristům ušetří spoustu námahy a času.

Myslím si, že bychom měli jít s dobou, vždyť hra na klavír je tak moderní! Každý správný pedagog by měl na sobě pracovat a neustále hledat nové metody, postupy a zdokonalovat se.

Já osobně preferuji zařízení značky Apple. Používám **iPhone, iPad Pro a MacBook Air**. Za celou dobu používání se mi nestalo, že by se zařízení nějak sekalo, přestávalo spolupracovat. Vše je rychlé a hlavně to funguje!

Dnes si povíme o dvou aplikacích: internetové úložiště „Google Disk“ a aplikace „piaScore“:

Google Disk

Google Drive

Tím, že učím na více pracovištích, korepetuji a koncertuji, velice mi vadilo, že s sebou pořád musím nosit velké množství notového materiálu.

Pořád myslet na to, koho dnes učím, že ten a ten žák potřebuje etudu, přednes... Večer že budu korepetovat houslové oddělení, nestihl jsem si slepit noty, atd. - hrůza!

Internetová úložiště jsou obrovským pomocníkem a mají fantastickou výhodu. Celý svůj notový archiv jsem si totiž přes letní prázdniny naskenoval a uložil na internetové úložiště. Noty jsem skenoval svým iPhoneem pomocí aplikace **TurboScan**

Jde to velice rychle a pohodlně. Máte pak přístup ke všem svým notám odkudkoliv na světě z jakéhokoliv počítače, tabletu i chytrého telefonu. Noty si můžete jednoduše zobrazit či vytisknout.

Existuje velké množství těchto úložišť. Dostat se k nim lze nejen z počítačů se systémy Windows, Linux, Mac OS, ale také z mobilních zařízení jako jsou smartphony či tablety. Já mám osobně nejlepší zkušenosti s „Google Disk“ Úložiště od Google nabízí zdarma místo pro 5 GB dat. Je to hodně, ale pokud budete mít dat více, za poplatek se vám úložiště navýší podle potřeby.

Je to velice jednoduché. Po nainstalování si díky své e-mailové adrese vytvoříte účet a nové úložiště začnete používat.

Můžete pak vytvářet složky a podsložky, do kterých si noty ukládáte. Lze to dělat podle abecedy, podle skladatelů, podle žánrů, učitelů, kde korepetujete, atd. To je na vás. Noty pak nejsnadněji a nejrychleji najdete ve vyhledávací (hned nahoře je ikonka lupy).

Například se může stát, že hledáte skladbu, víte název, ale zapoměli jste autora - nevadí. Vyhledávač vám ji najde.

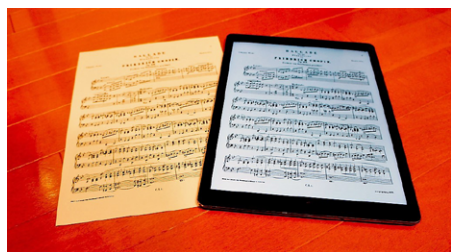
Kompatibilní s operačními systémy: v iPhone i v iPadu (stahujte z App Store), Android, Mac OS, Windows (stahujte např. ze Slunečnice.cz či Stahuj.cz)

Uvedu ještě dva názvy úložišť, která s piaScore komunikují:

Dropbox a **iCloud** (je to alternativa Google Disku).

piaStore

Funguje pouze na zařízeních Apple - tzn. iPhone, nejlépe však kvůli rozměrům notového partu - iPad Air či iPad Pro jakékoliv řady.

Aplikace piaScore je úžasná v tom, že vůbec nemusíte používat klasické papírové noty. Má to velké množství výhod:

Jistě se vám někdy stalo, že přišel žák na hodinu a zapomněl si doma noty. Než je najdete někde ve skříni nebo školním archivu, pokud je ovšem nemáte doma, uteče mnoho času. Pokud s sebou máte tablet, najdete noty jedním kliknutím a za pár vteřin máte noty na pultu. Zbývá vám na konci výuky ještě čas - co si zahrát něco z listu nebo si vybrat novou skladbu a pak ji rovnou vytisknout? Nejlepší je mít Air Print - tiskárna je připojena přes wifi a vy se jedním klikem na tabletu spojíte s tiskárnou a noty vytisknete. Pokud tuto možnost vaše tiskárna nemá, můžete si noty poslat na svůj e-mail a pak sednout k počítači, který je na tiskárnu připojen a vytisknout je.

Další výhodou je, pokud je na koncertě špatné osvětlení (třeba v kostelích či galeriích bývá hůř vidět). Do not se vám špatně kouká a lampičku jste nechali doma. V tabletu si nastavíte intenzitu světla, která vám vyhovuje.

Stalo se vám někdy, že jste měli doprovázet na koncertě a buď vy sami, nebo sólista, který vám měl noty přinést, je zapomněl? Nemá nic snazšího než noty najít přímo díky tabletu a problém je vyřešen.

Aplikace umí též nahrávat vaši interpretaci, má ladičku i metronom.

Podle notového materiálu je sama schopna najít na serveru youtube odkazy s interpretací různých hudebníků. Můžete tak rovnou skladbu žákovi pustit a porovnávat jednotlivé interpretace.

Pokud vám někdo pošle skladbu e-mailem v PDF formátu, je nejjednodušší a nejrychlejší způsob rovnou ji otevřít v aplikaci piaScore a začít hrát. Než byste si noty vytiskli a slepili, uběhne mnoho času, který můžete trávit i příjemněji. Já když si vzpomenu na sebe, kolik notového materiálu jsem tisknul a lepil! Pak řešil, kdo mi na koncertě bude otáčet a trnul, aby dotyčný neotočil dvě strany, nebo buď brzy či pozdě...

Můžete do aplikace stahovat noty rovnou z internetu (dnes existuje spousta webových stránek, odkud lze noty stáhnout - o těch si povíme někdy příště), také své noty, které máte uložené na internetovém úložišti a též rovnou skenovat.

Obrovskou výhodou je i možnost zapisovat do not poznámky, akordové značky, různé silnými barevnými tužkami kroužkovat záluďná a obtížná místa, atd.

Lze i cokoliv mazat (např. budete-li mít naskenované noty pomalované, popsané či jinak nečitelné, dají se virtuální gumou vyčistit. Můžete žákovi z celého notového textu také umazat jen to, co chcete, aby hrál, změnit prsto-

klady, dynamiku, připsat křížky a bé, legatové obloučky, pedály, atd.). Bude to fungovat, pokud na zobrazené stránce jednu vteřinu podržíte prst.

Pro lepší orientaci v aplikaci pár tipů:

Po spuštění se zobrazí **Hlavní nabídka**.

Hlavní nabídka má 3 hlavní možnosti - **All scores**, **Setlist**, **Download**

Download - odtud si noty do aplikace stahujete. Po stažení se noty zobrazí v **All scores**.

Dál jsou tady odkazy na dva internetové obchody s notami - **Free classical music sheet** a **Sheet Music Store**, pak vaše připojené úložiště (při prvním spuštění aplikace si jej nastavíte) - já mám **Google Drive**, ještě máte možnost rovnou skenovat - **Camera capture** a dole je odkaz na zakoupení pedálu **Air Turn PED** (detailní popis viz níže).

All scores - zde se zobrazí všechny noty, které jste si do aplikace stáhli. Pokud máte tablet s nízkou kapacitou dat, **pozor**, doporučuji si stahovat jen noty, které aktuálně používáte. Váš tablet není nafukovací a všechny noty z úložiště se Vám tam pravděpodobně nevejdou. Chcete jistě používat i jiné aplikace a takto byste si tablet hned zaplnili.

Setlist - zde si můžete například vytvořit složku Podzimní koncert a do ní pak přesunout pouze ty skladby, které budete na koncertě hrát. Máte možnost si je přejmenovat - pokud je třeba název příliš dlouhý, či upravit pořadí hraných skladeb. Slouží k tomu tlačítko **Edit** a +

Funkce **#Tags** umožňuje označit, utřídit a smazat jednotlivé tituly.

Funkce označená symbolem ... Po kliknutí na tři tečky se zobrazí nastavení vyhledávání podle oblíbenosti (recent), titulu (Title), skladatele (Artist).

Po kliknutí na titul (v All scores či Setlistu) se jednotlivé noty zobrazí.

U každého titulu je na konci malé písmenko i v kroužku, na které když kliknete, zobrazí se možnosti přejmenovat a doeditovat titul, vpravo nahoře uložíte **Save** a vpravo dole je možné titul poslat e-mailem či vytisknout v PDF formátu. Máte dvě možnosti, buď originál noty (jak byly naskenované) nebo s poznámkami a úpravami (napsané prstoklady, dynamika...).

Když už máte stránku not na svém iPadu zobrazenou, krátkým dotykem se objeví 2 pracovní listy. Jedna vlevo a druhá dole.

V listě vlevo si můžete kliknutím zobrazit jednotlivé funkce: ladička - **Tuner**, nahrávač ve formě diktafonu - **Recorder**, metronom - **Metronome**, odkaz na **youtube videa** - **Movie** a odkaz na **iTunes Music** - **placený hudební obchod**.

V listě dole jsou tyto funkce - **Bookmark** - pokud máte několikastránkovou edici not (například etudy) a chcete hrát na koncertě pouze jednu, můžete si díky této funkci nastavit zobrazení pouze té jedné etudy - např. stránky 12-21.

Další funkce v dolní liště - **Adjust Page** - umí jednotlivé stránky na displeji přiblížit, oddálit a urovnat náklon, pokud jsou noty nakřivo.

Funkce **Page** umí v podfunkci **Turning** nastavit animace při otáčení stránek, v podfunkci **Ordering** je možné nastavit, když se např. ve skladbě udělá

skok (tzv. vi-de) nebo se některé stránky vynechávají - např. hrajeme jen části skladeb - umí nechtěné stránky smazat. Při hře pak vidíme jen ty, které hrajeme. Ostatní se samy přeskočí.

Funkce **info** - zde můžete skladbu podle potřeb přejmenovat, dopsat skladatele, žánr, atd., poslat e-mailem a vytisknout.

Funkce **Performance** - displej nebude reagovat na žádné pokyny, půjdou otáčet pouze stránky.

Funkce **Writing** - zobrazí se možnosti dopisování poznámek do notového textu, funkce mazání, atd. Tuto funkci můžeme vyvolat též přidržením prstu na jednu vteřinu - viz popis výše.

V nastavení - **Setting** si ještě můžete několik funkcí donastavit, aby Vám vše vyhovovalo a přečíst si návod - **User Manual**.

Na www.piascore.com najdete ještě další tipy, návody a ukázková videa.

Pedál Air Turn PED

Díky tomuto zařízení aplikaci piaScore dotvoříte k dokonalosti. Jednotlivé stránky hrané skladby totiž během hry můžete otáčet sami dopředu i zpět sešlápnutím pedálu. Nejlepší je pedál obsluhovat levou nohou. V tom případě ale bohužel musíte oželeť používání levého pedálu (Una Corda).

Když si jednotlivé skladby, které budete hrát na koncertě, podle vytištěného programu setřídíte v **Setlist**, budete už jen klikat na pedál a odehrajete koncert bez potřeby mít vedle sebe obraceče not. Pedál se spáruje s aplikací i Vaším tabletem přes **Bluetooth**.

Nemusíte se bát, že by Vám během koncertu došla baterie. Tablet, pokud bude plně nabitý, vydrží až deset hodin provozu a sílu nabití baterie pedálu je možné vidět po spárování v tabletu na horní liště.

Ve spodní části pedálu se dokonce pod víčkem nachází i náhradní baterie, takže pokud by se během koncertu vybila baterie úplně, můžete ji snadno a rychle vyměnit.

Přeji Vám s novými aplikacemi hodně zdaru a brzy se těším na shledanou zde či na nějakém dalším semináři. Nejbližší seminář se koná v říjnu v Plzni.

Štěpán Slavík

Vítězem Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka se stal Pavel Zemen

Pavel Zemen vystoupil 23. září na koncertě v MC

MEZINÁRODNÍ
SOUTĚŽ
LEOŠE JANÁČKA

LEOŠ JANÁČEK
INTERNATIONAL
COMPETITION

Na závěr uveřejňujeme aktuální zprávu z 23. ročníku Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka, která proběhla na půdě HF JAMU ve dnech 14. až 21. září. Po pěti letech soutěžili kromě varhaníků také klavíristé.

Prvního kola tříkolové klavírní soutěže (určené pianistům do 35 let) se zúčastnilo jednadvacet klavíristů z osmi zemí (Německo, Irsko, Rakousko, Česká republika, Itálie, Ruská federace, Slovensko, Ukrajina).

Výkony hodnotila mezinárodní porota ve složení: předsedkyně - Vera Nosina (Ruská federace), členové - Håkon Austbø (Norsko), Avner Arad (Izrael, USA), Eleonora Tkach (Ukrajina), Ida Černecká (Slovensko), Igor Ardašev (Česká republika) a Jan Jiraský (Česká republika).

Katedru klavírní interpretace HF JAMU reprezentovali Nikol Bóková (pedagog. vedení doc. Jan Jiraský, Ph.D.), Dominik Gál (pedagog. vedení prof. Alena Vlasáková a doc. Jan Jiraský, Ph.D.), Magdaléna Hrudová (pedagog. vedení prof. Alena Vlasáková), Matej Stašík (pedagog. vedení prof. Alena Vlasáková a doc. Jan Jiraský, Ph.D.), Viktor Vojnovič (absolvent JAMU ze třídy prof. Aleny Vlasákové) a Pavel Zemen (pedagog. vedení prof. Alena Vlasáková).

Studenti HF JAMU si v soutěži vedli výborně. Do 2. kola soutěže postoupili Nikol Bóková, Dominik Gál, Magdaléna Hrudová, Viktor Vojnovič a Pavel Zemen.

Viktor Vojnovič si vybojoval po 2. kole soutěže čestné uznání. Pavel Zemen, jako jediný zástupce JAMU, spolu s dalšími třemi soutěžícími postoupil

do finále. Poslední 3. kolo soutěže proběhlo 20. září na stadionu v Kounicově ulici v Brně. Každý ze soutěžících přednesl koncert pro klavír a orchestr za doprovodu komorního orchestru Czech Virtuosi pod vedením dirigenta Stanislava Vavříčka. Pavel Zemen se publiku představil Koncertem č. 2 c moll, op. 18 Sergeje Rachmaninova a stal se v silné konkurenci vítězem celé soutěže. Jako držitel 1. ceny získal finanční odměnu ve výši 100 000 Kč, luxusní klavírní židličku s potahem z pravé kůže a další ceny.

2. cenu získala Olga Danilova (Ruská federace) a 3. cenu Simeon Goshev (Rakousko) a Jakub Sládek (Česká republika).

Redakce časopisu Pianissimo gratuluje vítězi soutěže Pavlu Zemenovi i všem dalším soutěžícím studentům KKI HF JAMU a přeje mnoho dalších uměleckých úspěchů!

Bližší informace o průběhu soutěže naleznete na webové stránce JAMU a facebookové stránce soutěže:

<http://hf.jamu.cz/mezinardni-soutez-leose-janacka/2017/>

<https://www.facebook.com/MSLJ-Brno/>

Vítěz soutěže Pavel Zemen a držitel Čestného uznání Viktor Vojnovič vystoupili na zahajovacím konzultačním dnu Metodického centra 23. září v aule JAMU. Viktor Vojnovič představil v dopoledním koncertu posluchačům MC část svého soutěžního programu – Domenico Scarlatti: Sonáta Es dur K 193, Leoš Janáček: Po zarostlém chodníčku (2. řada): 2. Allegretto, 3. Più mosso, Fryderyk Chopin: Etuda Es dur op. 10 č. 11. Odpolední koncertní vystoupení patřilo Pavlu Zemenovi, který rovněž publikum potěšil výběrem skladeb ze svého soutěžního repertoáru. V jeho podání zazněly tyto skladby: Jan Ladislav Dusík: Sonáta f moll op. 77 „Vzývání“ – 1. věta Allegro moderato ma energico, Leoš Janáček: Sonáta 1. X. 1905 „Z ulice“ – Předtucha, Smrt, Sergej Rachmaninov: Etudes – Tableaux op. 39 – č. 5 es moll.

Viktor Vojnovič na koncertě v MC 23. září

redakce pp

Na tvorbě 3. čísla 3. ročníku časopisu Pianissimo se podíleli:

autoři článků:

BcA. Radka Hajšelová, BcA. Zuzana Hančilová, MgA. Radka Hreňová, Mgr. Věra Chmelová, Ph.D., Petr Kašpar, Mgr. Jana Lišková Kvochová, Mgr. BcA. Miroslava Raková, Mgr. BcA. Lenka Ručková, BcA. Štěpán Slavík, DiS., MgA. Viktor Vojnovič, Eliška Vomáčková, BcA. Petra Zíková

grafická úprava: David Rak

korektury textů: Mgr. Jana Lišková Kvochová, Mgr. Věra Chmelová, Ph.D., Mgr. Romana Olivíková, Mgr. BcA. Miroslava Raková

soutěže a propagace pp: BcA. Radka Hajšelová

hlavní poradce a odborná pomoc: prof. MgA. Alena Vlasáková

Fotografie na titulní straně: Student Katedry klavírní interpretace HF JAMU Pavel Zemen - vítěz 23. ročníku Mezinárodní Janáčkovy soutěže v oboru klavír.

Časopis je k dispozici ke čtení i stažení na stránkách: www.pianissimo.cz

Uzávěrka 1. čísla 4. ročníku časopisu Pianissimo je 30. listopadu 2017.

Kontaktní emailová adresa do redakce pp: rakova.m@pianissimo.cz